

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERAD TIDNING

HÖGSKOLAN

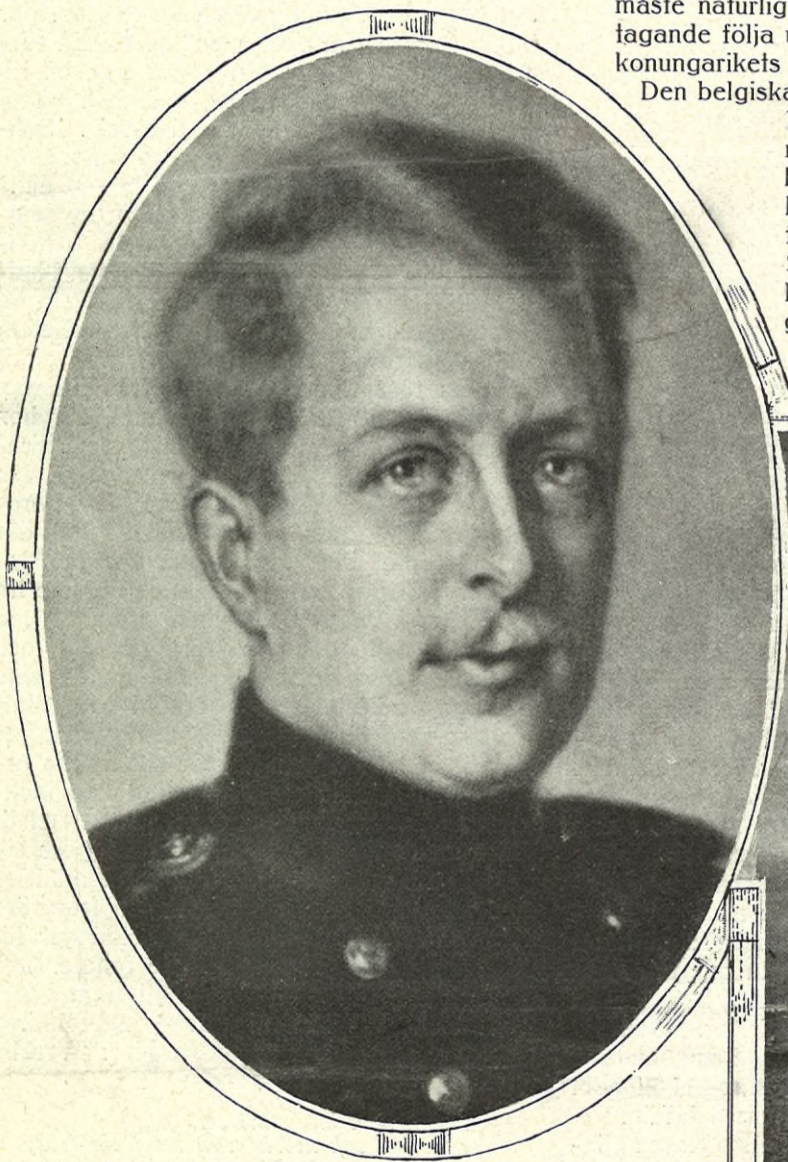
GRUNDLAGD AF FRITHIOF HELLBERG

FÖR KVINNAN OCH HEMMET

SÖNDAGEN DEN 30 AUGUSTI 1914.

HUFVUDREDAKTÖR OCH ANSV. UTGIFVARE:
JOHAN NORDLING.BITR. REDAKTÖR: ERNST HÖGMAN.
RED.-SEKRETERARE: ELIN WÄGNER.

❁ ❁ *Belgiens konungafamilj.* ❁ ❁

måste naturligtvis med spänning och deltagande följa utvecklingen af det belgiska konungarikets vidare öden.

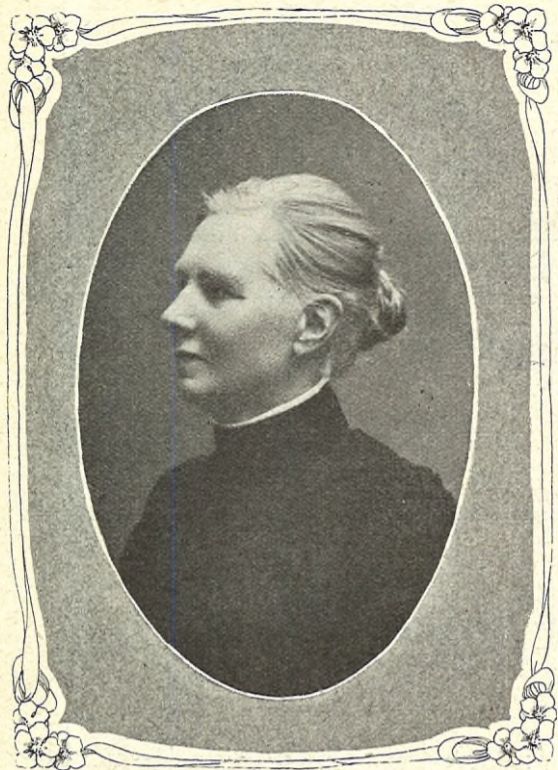
Den belgiska dynastien härstammar från Tyskland, det land, hvarmed Belgien nu ligger i så bitter fejd. Dess grundare, Leopold I, konungens farfar, tillhörde nämligen Sachsen-Koburgska furstehuset. Konung Alberts far, greve Filip af Flandern,

var också gift med en tysk prinsessa af huset Hohenzollern-Zigmaringen. Konung Albert är född 1875 och tillträdde regeringen 1909 vid farbroderns, Leopold II:s död. Han är gift sedan 1900 med den bayerska prinsessan Elisabeth, född 1876. Drottningen har nu som bekant med sina tre barn: Leopold, hertig af Brabant, Charles, greve af Flandern, och prinsessan Marie, måst fly till Antwerpen, hvars starka befästningar anses kunna motstå äfven de hårdaste angrepp.

KONUNG ALBERT, DEN TREDJE KONUNGEN på Belgiens tron, har måst se de tyska härmassornas flodvågor rulla öfver sitt land. Mot öfvermakten har brutits det tappra motstånd, som belgiska folket med sin konung i spelsen rest mot Tysklands af den strategiska nödvändigheten betingade häftiga angrepp, och Frankrikes och Englands härmakter ha icke kunnat förhindra att den belgiska hufvudstaden besatts af tyska trupper, hvad bistånd de än längre fram kunna tänkas ge den belgiska armén. Denna situation är fruktansvärd för ett litet land, som oförskyldt och mot sin vilja kommit med i tre stormakters blodiga uppgörelse, och svenskarna, såsom tillhörande en annan liten nation med neutralitetspolitik,

Drottning Elisabeth med sina tre barn.

Författarinnan "Betty".

Fyller 78 år den 2 sept. och kan samtidigt fira sitt 30-årsjubileum som författarinna.

*O, jag hade ett hem en gång,
fagert som skaldens drömmar.
I dess lundar väcktes min sång,
föddes min känslas strömmar,
löpte tanken för lösa tömmar,
löstes själen ur dunklets tvång.*

*Gamla gård med din fornmystik,
hur du mitt drömlif väckte!
Hvarje vrå på minnen rik
från ett förgånget släkte:
forn- och nutid hvarandra räckte
händer, som lyft det förgångnas flik.*

DET ÄR SITT VACKRA BARN-
domshem Skarbol, som förfat-
tarinnan Betty Janson i of-
vanstående häntyder på.
Och att Skarbol måste lig-
ga i Värmland det kan man ju näs-
tan gissa sig till på förhand. Ty hvil-
ken annan fläck på jorden skulle väl kunna
ha sådana lysande förutsättningar som just
Värmland att väcka till medvetande "dröm-
lif", "sagostämningar" och "fornmystik". Ja,
den saken är nästan för solklar att behöva
ordas om, vi ha ju Selma Lagerlöf och
Fryxell därifrån och nu i dag vilja vi alldeles
särskildt påminna om "Betty".

Man kunde också allt ifrån början ha vän-
tat sig något godt ifrån Skarbol, ty ingen
skall tänka sig att det var en helt vanlig gård.
Nej, den var nu en tacksamhetsgård från
hela det svenska folket till Bettys ädle fader,
och det var detta som gömde på stora väl-
signelser. Ty det är naturligt att om man får
skörda det man sår, så hade våra fäder all
rätt att vänta sig någon lön af denna sin kär-
leksgåfva. Och den kom också genom en af
de döttrar, som växte upp på gården. Vi be-
höfva bara tillägga att Bettys far var den
framstående talmannen Hans Janson, och
hvarje historiekännare skall då genast med
tacksamhet minnas honom. Det var under
riksdagarna från 1828 till 1848 som Hans
Janson, i egenskap af bondeståndets främste
representant, gjorde sig allra mest bemärkt.
Och särskildt bör Iduns läsekrets veta att det
var just Bettys far, som slog det största slag-
et till kvinnans fördel, när det gällde deras
rätt att ärfva lika med mannen.

Men

*"Fader, moder och syskon mång'
ingått i vilan redan.
Men min väg blef så lång, så lång
ack, och så enslig sedan!
Inne i tidens skymmande nedan
slutar den väl och för mig någon gång.*

*Borta från hemmet — mitt barn omshem —
kommer jag dit ej åter...
Skuld från de kära och saknande dem
undrar du, att jag gråter...
Men — en dag sig för mig upplåter
portarna till Jerusalem."*

Vemodet, som skymtar fram i dessa sista
verser, finna vi nog tillfullo berättigadt, då vi
få höra att den gamla författarinnan under
årens lopp inte allenast mistat sitt kära barn-
domshem, utan också alla sina nio syskon.

Den bitraste sorgtiden för henne kom, då
den grymma döden äfven slulligen tog hen-
nes älskade yngste broder (doktor Ulrik
Svaneskog), och härom ge nedanstående
strofer en föreställning.

*"Uppå min nötta lefnadsstig
som förr jag ännu vankar,
och ingen ser mitt hjärtas sorg
och mina tunga tankar.
I tal och svar jag hörs som förr
— som lifvet gör nödvändigt —
men i mitt innerst dolda djup
där snyftar det beständigt.*

*I lifvets värf jag trampar än
de gamla trötta fjäten,
och kanske mången redan tror;
att sorgen är förgäten.
Men — ingen till min känslovärld
en sluten port upplåter
och ser hur sköfladt på sin fröjd
mitt hjärta ständigt gråter.*

*I mina känslors örtagård
så röda rosor glödde,
— en skatt af kärlek innerlig
som både log och blödde.
Men nu är örtagården tom
och vissnad hvarje blomma,
och sorgens vind går isig fram
utöfver höstfält tomma."*

Det är dock en fullkomligt oriktig uppfatt-
ning, om vi nu föreställa oss, att den gamla
författarinnan i sitt dagliga lif ger intryck af
en ensam och sorgbunden människa. Nej,
och åter nej, tvärtom har hon en sällspord
förmåga att föra sol och glädje med sig hvar
hon än går fram. Och för det andra ha vi
knappast någon rättighet att för de sjuttio-
åtta årens skull titulera henne för "gammal".
Hon har inte en rynka i sitt ansikte och hen-
nes steg äro lika lätta och raska som en ung
flickas. Visserligen bär hon en förljusande
snövit silfverkrans kring hjässan, men den
har visst bara kommit till för att förhöja ut-
seendet. Något ymnigare snöslänk i håret
kan man emellertid inte tala om, och sär-
skildt att märka är att hon aldrig behöft bura
in sina ögon bakom glasskärmar. Och sin
plats som hedersledamot bland ungdomarna
försvarar hon gladligt genom bibehållandet
af sitt unga sinne och sitt varma hjärta.

Ingen, som haft förmånen att närmare kän-
na "Betty" kan heller neka till att hon är
riktigt vacker. — Och härvid är det
kanske mest fråga om hennes rika, storsinta
själ, som alltid hennes anletsdrag skvallra
om, hennes milda kärleksfulla sinne, hennes
ljusa, bärande Gudstro och inte minst hen-
nes ödmjuka anspråkslöshet.

Lyckligtvis är det dock många nog, om än
inte "Betty" själf, som ha klart för sig att hon
fyllt en stor gärning, hvilken vi alla innerligt
hoppas inte på länge än må vara avslutad.
De finnas, som under 30 år haft "Bettys" litte-
rära arbeten till sin andliga spis.

Äfven nedskrivaren af dessa rader är

bland dem, som med fullt skäl kunna räkna
fröken Betty Janson som sin andliga moder
och fostrarinna. Efter att under många år i
en begränsad krets ha varit känd som till-
fällighetsskaldinna färdigskref "Betty" år
1884 sin första bok: "Hemmets solsken".

Vid smärre samkväm brukade nu fröken
Janson föreläsa ur detta sitt digra manuskript.
Och så hände sig inte bättre än att ett par af
åhörarna fick större tankar om fröken Jan-
sons litterära begäfnings än hvad hon hade
själf. Detta resulterade i att den anspråks-
lösa författarinnan en dag nästan till sin för-
skräckelse fann sig uppvaktad af en af huf-
vudstadens bokförläggare, som ifrigt yrkade
på att få trycka hennes bok. Med utgifvan-
det af nästa arbete, "Elnas skatt", gick det
på samma sätt. Nu var det den bekante
rysslandsmissionären N. F. Höijer, som äfven
han utan författarinnans vetskap skaffade
förläggare. Aldrig heller senare har "Betty"
för utgifvandet af sina arbeten behöft söka
förläggare, utan blef hon, från början osökt,
alltid den eftersökta.

I snabb följd efter hvarandra kommo nu
"En guldgrufva", "Rök-Lenas stuga", "Dyr-
köpt lycka", "Skuggorna vika och sol går
opp", "En gammal adelsgård" m. fl. En sär-
skild grupp bilda "Bettys" poem, en rik
skatt af äkta sångpärlor, som hon under
årens lopp skänkt sin stora läsekrets. Syn-
nerligen betecknande för hennes senare års
oförminskade arbetskraft är den vackra dikt-
samlingen "Solnedgången". Och en ny sam-
ling af "Bettys" sånger under titeln "Afton-
skimmer" kan inom kort förväntas från Lind-
blads förlag i Uppsala, som nu gjort sig till
ensam ägare af "Bettys" alla större arbeten;
hennes "Hvarför" är det siskomma.

Redan 1868 flyttade "Betty" från Skarbol
till den lilla, idylliska staden Åmål, där hon
under tio år innehade anställning som lära-
rinna. Sedan hon därefter än en gång, den
sista, en längre tid vistats i det kära barn-
domshemmet, återvände hon till Åmål, där
hon inköpte sin förljusande vackra Alp-
hydda. Därifrån har nu under de senaste tre
decennierna utgått en jämn ström af god
lektyr till nytta och nöje för både ung och
gammal. Undertecknad, som under sina
ständiga missionsresor besökt tusentals
svenska hem, kan med full sanning vittna om
att fröken Janson som lön för sitt trogna ar-
bete kan glädja sig åt tillgifna och tack-
samma vänner rundt hela vårt land. Det är
äfven med nöje som Idun i dag kan göra sig
till tolk för många känslor genom att här-
med till den älskvärda 78-åringen frambara
deras tack och uppriktiga välönskningar för
ett fortsatt välsignelsebringande arbete. Och
som en avslutning — för att ytterligare be-
lysa "Bettys" lefnadsfilosofi — må anföras
ett par strofer ur hennes dikter: "Verklig
lycka":

*Härnere växla natt och dag
och ljus och mörker, lust och smärta,
den dag, som uppgick med behag
bar ofta sorgen till mitt hjärta.
Från purpurad sky en störtskur kom
och ödelade hoppets gröda,
och skönsta dag bar Adams dom:
Bekymmer, arbete och möda.*

*En kristens högsta lycka är,
att ingen lycka ha' i världen.
Det kostar oro och besvär,
att hopa guld, att tjäna flården;
nej, verklig lycka har du först,
då du är nöjd att ingen äga,
och i Guds öga är du störst,
då du i världen minst syns väga.*

BERTA HULTÉN.

Prenumerationspris:

Vanl. upplagan:		Praktupplagan:	
Helt år	Kr. 6.50	Helt år	Kr. 9.—
Halft år	> 3.50	Halft år	> 4.50
Kvartal	> 1.75	Kvartal	> 2.25
Månad	> 0.75	Månad	> 0.90

Iduns Byrå o. Expedition, Stockholm, Mästerns väg 45.

Redaktionen: Riks 16 46. Allm. 98 03.	Expeditionen: Riks 16 46. Allm. 61 47.
Kl. 10—4.	Kl. 9—6.
Red. Nordling: Riks 86 60. Allm. 4 02.	Annonskontoret: Riks 16 46. Allm. 61 47.
Kl. 11—1.	Kl. 9—6.
Verkst. direktören kl. 11—1. Riks 86 59. Allm. 43 04.	

Annonspris:

Pr millimeter enkel spalt:		Utländska annonser:	
25 öre efter text.		30 öre efter text.	35 öre
30 öre å textside.		å textside.	20 % förb.
20 % förhöjning för särsk. begärd plats.		för särsk. begärd plats.	

ASPÖ.

ET VÄCKTE INTE liten oro hos befolkningen, när söndagen den 2 augusti anslagen om landstormens inkallande slogos upp och klockringningen började på ön Aspö i Karlskrona skärgård, som bekant belägen midt emot Kungsholmsfortet vid inloppet till Karlskrona samt en för försvaret ytterst viktig plats. Män och kvinnor började samlas för att studera anslagen samt frågade hvarandra oroligt, hvad som nu skulle komma att ske, hustrurna gräto, när de

Fiskarstugor på Aspö. (Gummorna söka undgå kameran.)

ekar. I synnerhet i väster och söder är ön bördig med präktiga sädesfält, här ligga också större bondgårdar, medan småfolket och andra bo i öster omkring Drottningkärs gamla, numera ej använda fästning. Utom jordbruket utgör fisket och stenhuggeriet befolkningens förvärfskällor. Under senare år har emellertid fisket gått allmera tillbaka. Detta är dock en vanlig klagolåt i hela östra skärgården. Bland gårdarna ligga, isynnerhet på östra sidan, en mängd gamla ryggåsstugor, däraf en med vidstående loft, de flesta med längdriktning väster-öster, medan de nyare ligga i norr-söder. Till och med den gamla backstugan af kullersten är icke sällsynt och i dem alla hänga alltid minst ett par bössor på stänger i taket. Aspöborna äro nämligen skickliga fågelskyttar och goda seglare.

Går man ned till sjön, ser man gistgårdar och garnorkningsplaner mellan åkerlapparna, grå och mossbelupna sjöbodnar, bryggor och båtar. I nordost ligger den gamla kyrkogården, där en mängd af Karlskronas invånare, tillhörande Amiralitetsförsamlingen, blifvit begrafna alltsedan Karl XII:s dagar intill slutet af 1800-talet. Det var svårt nog att få ut båten på eftermiddagen, isynnerhet om det var på hösten och stormigt, men ännu svårare var det dock genom att begrafningsgästerna voro duktigt beskänkta då de anträdde resan. Att en begrafning var liktydig med ett hederligt gästabad hörde ju till hidsandan. På kyrkogården hvila många familjer, härjade under den stora pesten 1710

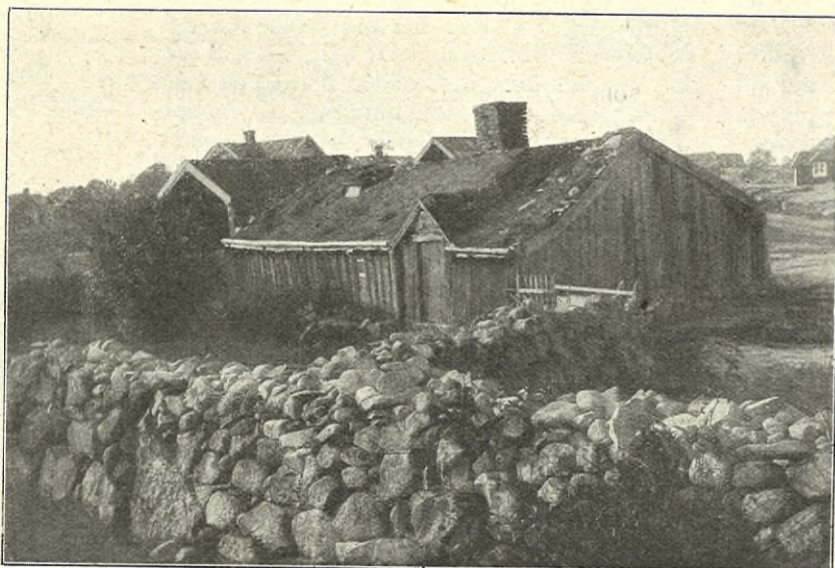
samt ett järnmonument öfver kommandörkaptenen vid h. m:ts flotta Johan Olson, död

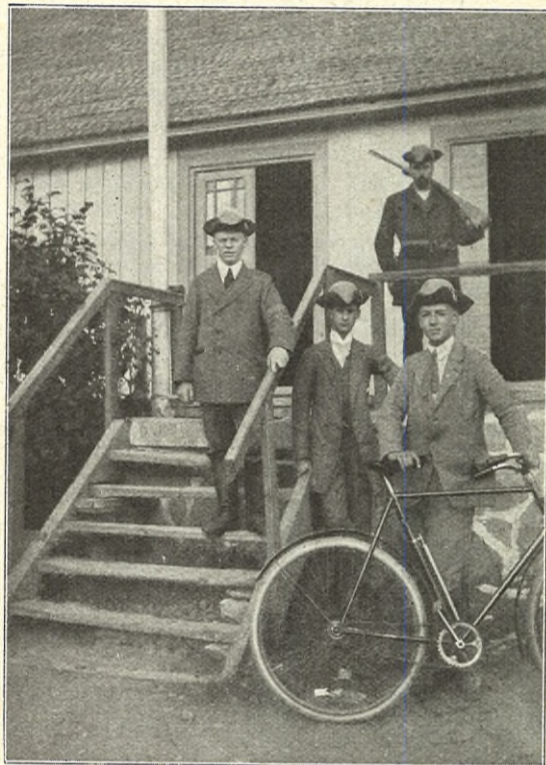
Gumm-Anders, den outtröttlige skrockberättaren.

sågo familjeförsörjarna börja rusta sig och gudstjänsten i den lilla kyrkan blef inställd. I stället såg man den nitiske pastorn, nu i en hast förvandlad till landstormskommissarie, cykla omkring på ön för att ordna med landstormsmännens förplägnad och annat. Och frampå kvällen kommo de så, fingo kvarter i gårdar och på höskullar, poster utsattes och till långt fram på natten gingo öborna, hvaraf många nu stodo i ledet, och togo den ovanliga synen i betraktande.

Aspö är en af den blekingiska skärgårdens större öar, omfattande omkring 9 kvadratkilometer samt hysande 950 själar. Särdeles kuperad, träder urformationen, granit, i dagen i öns midt, hvilken här och hvar är bevuxen med en och fall. Af sidorna sluttar den ned till stränderna med vacker ungskog, blandad med gamla

Gumm-Anders' ryggåsstuga. Den fyrkantiga hvita fläcken på taket är ett fönster.

Utanför kompanikvarteret.

1831, hvilken bl. a. blef fången jämte hundratal andra svenskar i Wollgast 1811 samt af fransmännen förda till Frankrike, där de lösgäfvos först 1814 efter Napoleons afsättning.

På östra sidan ligger äfven kastellet Drottningkärr, uppfördt i slutet af 1600-talet enligt Erik Dahlbergs ritningar och afbildadt i hans Svecia Antiqua et Hodierna. Det är en aflång granitbyggnad, omgifven af vallar och bastioner och fordom afskild från landsidan. Inne på borggården ligger en liten vacker 1700-talsbyggnad med röda väggar och hvita fönsterposter, nu tillsyningsmannens bostad.

Går man vidare upp utefter vägen förbi de talrika fiskarhusen, "Aspö hytter" kallade, kommer man upp till lotsstationen, från hvars torn man har en vid och god utsikt öfver skärgården och det här i all

En Blekingeö under orostider.

AF
WILLIAM ANDERSON.

—1711. Många grafstenar äro förstörda eller öfvervuxna, men bland de skuggiga ekarna vid stranden finner man ännu en och annan vacker kalkstenshäll, såsom öfver "MASTERKNECHTEN WVD KONGL. SKEPSBYGGERIET I CARLS CRONA SALIG JONAS KÄHRE MEDH SYNA 5 BARN SOM MED DÖDEN AFGÅTT A:O 1711 OCH 1712", materialskrifvaren vid fortifikationen Johan Peter Baumgardt, död 1751 m. fl.,

KOSTYMER

för 5 kronor stycket är väl billigt? Sänd Eder gamla smutsiga, nerfläckade kostym i och för kemisk tvätt och färgning till Örgryte Kemiska Tvätt- & Färgeri A.-B., Göteborg och Ni blir förvånad öfver det goda resultatet. Det är ej likgiltigt, till hvilken affär Ni vänder Eder, ty det är stor skillnad på kemisk tvätt och — kemisk tvätt.

KLIPPAN.

Modernaste Finpappersbruk.

Specialiteter:
Finare Post-, Skrif-, Kople-
och Tryckpapper
samt Kartong.

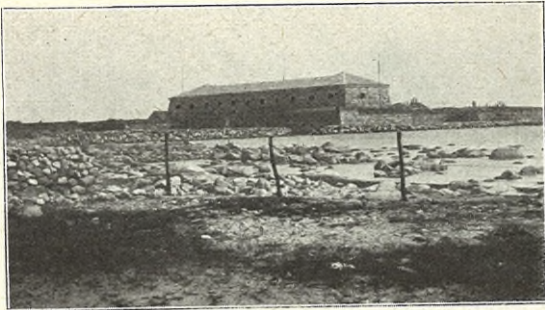
Iduns textpapper tillverkas af Klippan.

sin prakt liggande Östersjöhafvet, där Utklippans fyr torn hägrar långt ute. Och mot fasta landet synes Karlskrona, där solen lyser på Trefaldighetskyrkans kupol.

Befolkningen är orolig som det skiftande hafvet utanför stränderna. När Aspöbon skall lata sig, gör han det till öfvermått, skall han arbeta, gör han det så svetten lackar af honom. Får han en religiös period, sjunger och ber han utan uppehåll, men den varar aldrig länge, och sen blir han lika vild samt svär och super som förr. Han flamar upp som krut när det gäller, men är öfverdrifvet vänlig när så skall vara och dessutom gästfri. Fordom en stam af gamla trollkarlar, som kunde signa och trodde på spöken och otyg, äro många af de gamla ännu besjälade af öfvertro. Främst bland dem står den gamle sjömannen och fiskaren Anders Petter Gummesson, som 85-årig ännu residerar ensam i sin ryggåsstuga. Far hans var trollkarl och gick årgång hvarje julnatt, själf kan han ännu både sjunga och dansa när det gäller och själf skattar jag mig lycklig att ha kommit hit ut för att träffa denne gamling och fått uppteckna hans syner och sägner medan han själf ännu kan berätta dem. De gömma en rik fond af just det, som besjälade denna ös befolkning under gamla tider, rasen icke var så uppblandad som nu. Ännu ser man visserligen en och annan, som påminner om helt annat ursprung, men eljes är detta afvikande rasmärke nu mest representeradt på den längre västerut liggande ön Hasslö. Där slåss pojarna ännu om kvällarna, så stenarna hvissla i luften, hvilket för öfrigt händer äfven på Aspö. Ty flickorna här äro vackra och nyckfulla och gå om sommaren hellre med militären än med öpojarna, hvilka icke kunna hålla sig så fina. På vintern tas de dock åter tillgodo, men på våren blir flickan otrogen igen och vill inte kännas vid sina gamla tillbedjare, och då utkämpas väldiga strider, hvarvid anfallet lustigt nog icke riktas mot den otrogna utan mot rivalen. Ett logiskt felgrepp, hvilket ju dock är sig fömligen likt världen öfver!

Men när de gjort någon dumhet på Hasslö, säga Aspöborna: "Ja, det ska va' en Hasslöbo till'et!" och när Aspöborna slåss, säga Hasslöborna: "Ja, aspingarna ä' sig lika!" Och för en 20 år sedan kunde det hända att Aspöborna själfva lågo i fullständigt krig med hvarandra, så att de i väster boende öborna kunde komma ned på östra sidan om kvällarna för att skjuta sina vederdelmän. Nu sedan de fått kyrka på båda öarna äro förhållandena i mångt och mycket annorlunda. Till en början var det svårt nog ibland, när det stormade, att kunna predika i båda kyrkorna och när prästen likväl trots ovädret kunde taga sig öfver sundet, hände det att kyrkan stod tom, därför att man inte väntade honom. Genom ringning lyckades man dock få ihop en del folk, men dylikt behöfver aldrig förekomma nu, när man har motorbåt att komma fram med mellan de båda öarna.

De första dagarna, sedan landstormsmännen kommo hit, var det en ständig klagolåt. Kvinnorna, äfven de unga, hvilas män äro borta, sullo sysslösa i stugorna, åto när det föll sig, gräto en skvätt och frågade huru det skulle gå. Eller också stodo de i strandgatan och sågo på sjön. Där syntes äfven de ej inkallade fiskarna gå omkring med bekymrade miner. Kvinnorna klaga öfver att allt blifvit så dyrt. Fisket är dåligt, stenhuggeriarbetet har upphört, ingen förtjänst för männen. Alltsammans ovissheit öfver hvad som skall ske, ingenting kunna de före-

Drottningö, det nu öfvergifna 1600-tals-kastellet.

taga sig, ty när som helst kan det komma en order om att få utrymma ön. Och de gråta i förväg öfver sina förlorade hem.

Midt i allt detta gå de vildaste rykten om bombardemang, att sedlar inte längre ha något värde, att kvinnor och barn lämna Karlskrona. Och så ofta de få se en landstormsmän fråga öborna: "Hvad tror herrn om det här? Man vet väl inte hur det skall gå?" Och sen blir det storpolitiska utläggningar af gamla fiskare, som seglat många år för England och som sedan åter hamnat på faderneön för att ligga på sjön om nätterna tills de inte orka mera och som inte vilja utbyta sina ryggåsstugor för aldrig det. Ty här är deras rätta hem och här vilja de dö midt i allt det underliga.

Landstormsmännens trygga anleten ha emellertid åstadkommit en ändring i förhållandena, oron har lagt sig och öborna erfara nu en känsla af trygghet, när de se de nyinkallade sitt bergfasta vid ärterna, sova tryggt i laduhalmen och lugnt och säfligt gå på post under nattens timmar. De veta med sig, att här ha de fått ett godt handtag i farans stund och därför ha nu öns många fiskarstugor blifvit till lika många gästfria hem, där en kopp varmt kaffe eller annat aldrig vägras en frusen inkallad. Och dessa å sin sida säga inte mycket, men tänka desto mer; de äro burna af den ärliga viljan att göra det bästa af det minsta möjliga, ty hvad är egentligen gjordt? Härute ser man bättre än annorstädes hvad som är försummat, och därför gäller det, när oron är öfver, att taga fasta på den nyttiga läxa vi nu få samt ställa till råfst och rättarting med dem som förvanskat vårt försvar.

Ett misstroende votum.

KVINNORNAS RÖSTRÄTTSFRÅGA har åter fallit i riksdagen genom första kammarens motstånd.

Det är två år sedan den debatterades sist och föll sist. När den nu åter kom upp under periodens sista riksdag stöddes motionärerna af en opinionsyttring från 353,000 svenska kvinnor, samlade kring krafvet på rösträtt. Med denna jätteadress — i förhållande till Sveriges folkmängd — var bortsopadt motståndarnas påstående att svenska kvinnor icke själfva önska rösträtt. Till det ofrånkomliga argument, som låg i opinionsyttringen, har dessutom kommit ett nytt ännu väldigare nämligen det hotande utrikespolitiska läget. Faran, som visar oss allas vår upplösliga samhörighet med hvarandra och fosterlandet och förvandlar till nonsens talet om, att politik icke angår kvinnan, borde, tycker man, drifvit männen i riksdagen att räcka kvinnan därutanför en ädelmodig hand.

Man tänke sig hvad den 22 augusti kunde blifvit för en dag om riksdagen lyft sig till

denna handling. Från riksdagen skulle spridd sig öfver landet en känsla af god vilja och samhörighet, af att något inom nationen var nytt vordet. Kvinnorna skulle rätat på sig och sett mot framtiden fast besluna att göra allt för att visa sig förtroendet värdiga. Och man jämföre därmed hvad dagen verkligen gaf: ett misstroende votum åt den svenska kvinnan att bära med sig genom den kommande pröfningens dagar.

Inom debatten i första kammaren rymdes både de ömkligaste och de vackraste moment, som väl en svensk rösträttskvinna från åhörarläktaren fått bevittna. Majoritetspartiets ledning argumenterade med att vända ryggen till, dess annars så värtaliga professorer tego. I stället representerades partiet af ett par underhuggare, den ene af dem framskickad i sin egenskap af pajas för att — herr talman — yrka afslag eftersom damerna icke bära hattnålsskydd, och deras hattar skydda utsikten å Kristallsalongens parkett. Sent skall väl den ansvarsmedvetna svenska kvinnan glömma det hänfulla slag i ansiktet som hennes fiender inom riksdagen måttade i augusti 1914.

I bjärt kontrast mot hvad motståndet ansåg värdigt gentlemän att tillåta, stodo de anföranden, som höllos af kvinnornas talemän. De voro icke segervissa, men de framlade dock skäl, som icke kunde besvaras med ord, endast med nejroster.

Redaktör Hellberg från Karlstad tvang sålunda kammaren att lyssna till en redogörelse för rörelsens framsteg i den öfriga världen, sedan rösträttsfrågan debatterades sist, framgångar, som lämnat Sverige bakom, som det sista af de skandinaviska länderna. Han gaf kammaren en påminnelse om det starka politiska intresse hos kvinnorna, som icke minst högern dragit god nytta af vid de senaste valen, och väjade slutligen till kammaren att handla icke småklokt men stor-sinnadt.

Ett inlägg till förmån för kvinnorösträtten, som väckte stort uppseende och mycket olika känslor, var justitieministerns. Detta plötsliga uppträdande bland politiker af en människa, som sade sin mening oafsedt partiets, därför att han ansåg den vara rättfärdig, bragte förvirring i läget. Svenska rösträttskvinnor skola dock alltid med tacksamhet minnas hans manliga gärning och hans ord af erkänsla och förtroende under de dagar och år af fortsatt kamp, som komma.

Andra kammarens debatt bjöd på föga af intresse. Det kan antecknas och bevaras, att motståndet hade panna att komma fram med ett sådant argument som att "Hennes majestäts kvinna får ändå hvad hon vill". Och detta i samma andefag som man förklarar att vid opinionsyttringen behöfver icke fästas något afseende!

E. W.

En prinsessa.

Novell af HILLEWI PAULIN-MONTELIN.

ETT SOLLOST LITET RUM, SMALT och dystert, med billiga hvita trämöbler, som stodo och fröso i skuggan — det var hennes slottsgemak. En mörk, smal gränd, där solen någon gång blott lyst med en smal strimma, som darrade en stund som ett skarpt knifblad mot allt det grå — det var hennes slottsträdgård, som hon stilla och tyst brukade sitta och se ut mot. Ty själf var hon prinsessan i det förtrollade slottet. De tunga ljusa flätorna, som tyngde hennes

För hudens vård och ansiktets skönhet

CREME SIMON

J. SIMON, PARIS.

Enda skönhetsmedel som icke irriterar huden.

K. ANDERSON

KAFFESERVISER

silfver, nysilfver, utsökta modeller.

Praktikatalog, ringmått gratis.

KUNGL. HOFJUVELERARE.

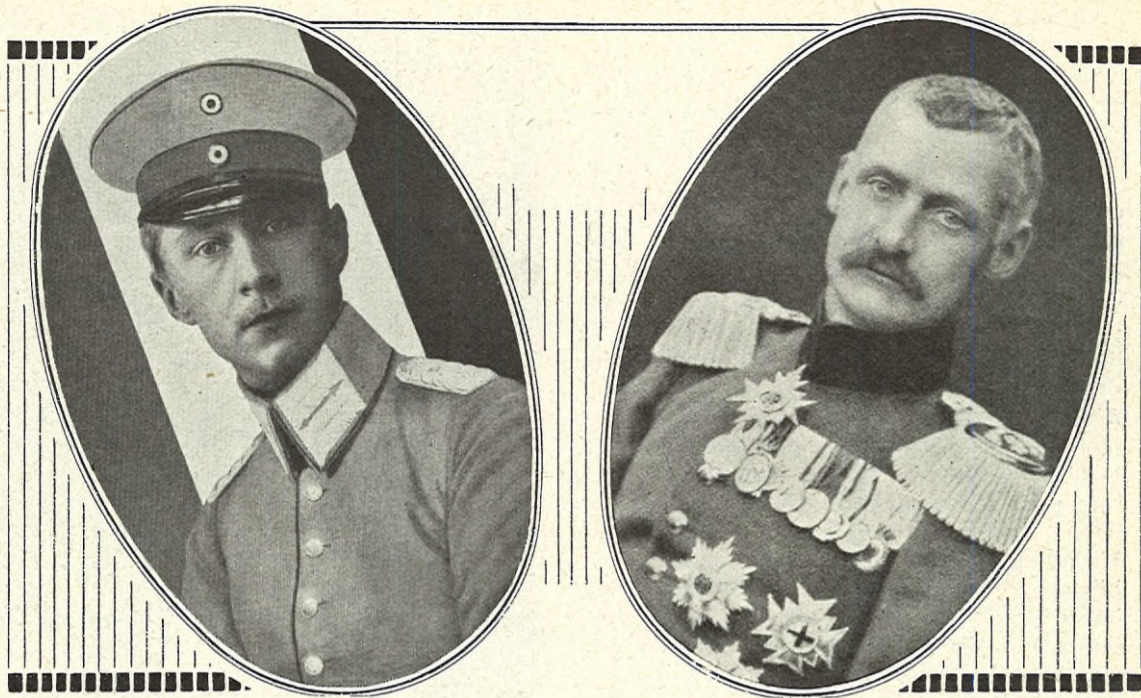
JAKOBSTORG 1. REGERINGSG. 19-21.

lilla hufvud, var gullet i hennes gyllene krona. Och den slitna blå skolklädningen med den hvita kragen — det var den tunga silkesbrokaden. —

Det var ingen mer än hon själf, som visste att hon var en prinsessa. För alla andra var hon en liten tyst och obetydlig skol flicka, som på det bullrande inackorderingsstället bland de många pensionärerna knappt vågade upplåta sin röst. Hon gick ur vägen så mycket som möjligt. Och alla logo smått åt den lilla skolrättan, som var så blyg och alltid bar sig så fumligt åt. Hon dög bestämdt inte till någonting. Frånvarande och opraktisk — hennes fingrar sågo ut som om de i ren förvåning skulle kunna släppa allt hvad man satte i dem. "Hon är omöjlig, låt henne vara," det var det allmänna omdömet om henne på pensionatet. Då och då hviskade man ändå om henne: "Hon lär vara fasligt styf i skolan, underligt nog". Det var värdinnans dotter, hennes klasskamrat, som förde med sig dessa underbara nyheter från skolan.

Det var som om Eivor inte ens märkt alla de medlidsamma blickar, som ibland kommo henne till del. Hon lefde ju inte därute bland de andra — hon bara rörde sig — åt, drack och svarade alldeles mekaniskt — det var först när hon slängt dörren till sin lilla kammare, som hon var i sitt eget rike — ett stort, märkvärdigt och tyst land, där man inte ens behöfde tala för att bli förstörd — allt var lefvande. Och alla vackra sagor voro samlade i det landet. Allt hvad Eivor visste om medeltiden med dess vemodiga mystik — det bodde där. Hennes vanliga lif var bara en dröm — här var hon hemma — det enda ställe i världen, där hon var hemma. Hvad skulle hon annars höra ihop med? Far och mor voro döda — hon mindes dem knappt — och store bror, som låt henne studera, var alltid så upprymd och bullrande, att hon blef så skygg. Fast alla andra tyckte om honom. "En sådan treflig karl och en så förträfflig och skötsam affärsman," sade de. Men Eivor visste aldrig hvad hon skulle svara bror när han tog henne under hakan och skratande frågade henne hvad hon fördref tiden med i Stockholm. Hon kände sig bara så bortkommen och nervös, när hon såg brors stora skraftande ansikte in på sig.

Och värdinnan på pensionatet — gammal, ful och hvass — hon som hade en sådan gäll och inställsam röst och sådana skarpa, nästan lystna ögon — hon, som alltid kom och ville ha Eivor till afstjälpningsplats för allt sitt skvaller om matgästerna, "ly Eivor var ju så barnslig och oskyldig att det kunde inte skada henne att höra hur folk kunde vara, och se, Eivor teg alltid så snällt så med det" — hvad hade Eivor för gemensamt med henne? Ingenting — hörde bara på hennes svada till slut, därför att hon var för blyg att afbryta och gå — men tänkte på helt andra saker. — Skolan — ja, lektionerna voro roliga — då lefde hon också i sitt rike och var lycklig — men sen var det slut — sen var hon på rasterna samma tafatta, underliga varelse igen. Det var klart att kamraterna inte brydde sig om henne. Det var bara en som gjorde det — en som hette Kaj — och henne dyrkade Eivor med hela sitt hjärtas brinnande glöd. Kaj var mörk — Kaj var vacker och glad med stora strålände svarta ögon — men ibland var hon så förtviflad och bittert sorgsen och grät så mycket. Då gick hon alltid till Eivor och Eivor kände hur mycket hon älskade Kaj. Att Kaj kom till henne när hon var ledsen! Åh, det

TVÅ SEGERHERRAR, TYSKLANDS KRONPRINS WILHELM och KRONPRINS RUPP-RECHT af Bajern, den förra segerherre i en större drabbning med fransmännen norr om Metz, den senare segrare i den stora bataljen i Lothringen, hvarvid togos 10,000 franska fångar och en här af mellan 3- och 400,000 fransmän tvingades att fly.

var lika underbart som i sagorna, tyckte Eivor. Och hon satt med Kajs mörka hufvud i sitt knä. "Hvarför gråter du, Kaj?" hviskade hon sakt. Och alltid svarade Kaj: "Jag gråter öfver mitt lif; det är så svårt att lefva." "Hvarför det?" frågade Eivor andlös bekymrad. — "Jag vet inte — men jag tror jag älskar Bengt, du vet — och det är så hemskt — så sorgligt — och jag dör nog snart — det känns så." — Eivors hjärta höll på att stanna af sorg. Hon tyckte, att hennes kärlek till Kaj var så stor att den ville kväfva henne.

"Ack, om jag kunde dö för dig, Kaj," ropade hon med ögonen glänsande, nästan feberaktigt stora. Kaj blef gripen af hennes extas. "Ja, vi dör nog snart båda," sade hon och drog några tunga suckar, under det hennes ögon vemodiga och våta sågo ut i rymden, "du är som en prinsessa af glas, så spröd och tunn är du."

Och så snyftade de båda fjortonåringarna tillsammans — bittert och trånande.

Men ibland ville Kaj inte alls veta af Eivor. Hon skraftade och sjöng och förde oväsen med de andra, och Eivor var inte riktigt säker på om hon inte ibland skraftade åt henne också. Det gjorde så ondt — så ondt i Eivors hjärta; och hon hade lust att hata Kaj — men ändå älskade hon henne så att det sved i hjärtat. För sina små fickpengar köpte hon då och då violbuketter, som hon skickade upp till Kaj utan namn. Hon visste att Kaj höll mycket af violer. Då fick hon alltid se Kaj komma glädjestrålände emot sig: "Jag har fått blommor från Bengt, det stod inget namn, det måste vara han." Eivor gladdes, när hon såg Kajs ögon stråla, men det var en vemodig glädje. —

Eivor brukade ofta gå och ströfva ensam långt borta i gamla aflägsna gatukvarter. Det var så mycket som där satte hennes fantasi i rörelse. Hon såg på de gamla husen och hon tyckte att aftonsolen sken på deras spetsiga gaflar med samma underbara glöd som Levertin talade om i sina vackra medeltidsdikter, som hon alltid gick och drömde om. Den blå himmelen ofvanför de röda murarna — den stilla ron — luften som tycktes fylld af sagor — allt grep henne på ett så underligt sätt. Med händerna djupt ner-

stuckna i fickorna gick hon tankfull omkring, under det hennes hufvud var tungt och hennes hjärta fullt af öfvermåttiga och oförklarliga känslor.

På en af dessa vandringar upptäckte hon i ett gammalt lustigt hus en underlig liten bod, där man fick köpa gamla saker. Eivor stod länge och tittade i fönstret, alldeles förtjust. Där fanns dammiga gamla porslinsaker, besynnerliga broscher och spännen, illa medfarna antika stolar. På väggen hängde en sjöskumspipa och därinunder en Mariabild. Och se där! Eivors hjärta hoppade till i bröstet. Där stod ett litet svartgrönt rökelsekar, underligt utsiradt. Ett tumshögt genombrutet lock hvälfde sig öfver det. Genom gallret skulle rökelsen slingra sig i långa spiraler. Åh! — Med ett språng var Eivor inne i butiken och andfådd fick hon fram: "Hvar har ni fått det där ifrån?" Hon pekade därvid på det lilla rökelsekaret. Butiksägaren, en liten maläten vänlig gubbe, tog nästan kärleksfullt upp den lilla pjäsen. "Det hör till det dyrbaraste vi har här, lilla fröken. Det är ett indiskt rökelsekar, som jag fått en gång af en sjökaptän, en riktig äfventyrare, som påstod att han med fara för sitt lif egenhändigt stulit det ur ett indiskt tempel."

"Hur mycket kostar det?" Eivor riktigt snubblade öfver orden.

"Fröken ska få det för 20 kronor — det är nog värdt mera, men jag ser att fröken tycker om det och förstår sig på det — jag har själf liksom litet fäst mig vid den här saken och jag vill gärna se den i goda händer."

Eivor betänkte sig ett ögonblick. Hon hade 25 kronor på sig, det visste hon. Dem hade hon själf förtjänat på att ge lektioner i tyska åt en af barnungarna i skolan, och hon hade fått betalt just i dag. Men hon behöfde pengarna så väl! Hon skulle ha en halsduk och ett par vantar — det var så kallt nu — och så hade hon tänkt att få dem att möjligen räcka till en ny kappa, den hon hade var så dålig. Och det var så tråkigt att jämt behöfva besvara bror med pengar och så hade hon så svårt för att komma sig för med att be. — Men — det fick väl gå ändå — hon måste ha det här rökelsekaret — det gjorde ingenting om hon frös litet.

IDUNS KOKBOK

AF
ELISABETH ÖSTMAN

är den bästa kokbok för det svenska hemmet. — — — — —
På mindre än 2 år har den utgått i öfver 25,000 ex. — Pris: Kr. 5:50 inb.

Badartiklar

4 St. Nygatan. Österlund & Andersons A.-B. 11 Hötorget. STOCKHOLM.

Badhanddukar från —,50, —,85, 1,50, 2,—.
Badlakan från 3,50 till 8,—.
Simdräkter, Badmössor, Badkappor,
Badmattor.

Och beslutsamt drog hon upp 2 tiokronor och räckte dem åt gubben.

Det lilla paketet höll hon hårdt tryckt till sitt hjärta under hemvägen. Hennes hjärta bullrade af glädje. Det hade liksom kommit ett annat ljus öfver de gråa gatorna, tyckte hon. Hvad allting strålade i dag! Åh, hvad hon var lycklig! Hon skulle köpa harts och bränna i sitt kar. Och så skulle hon sitta och andäktigt se på hur rökelsespiralerna ringlade sig upp och inhvarfde hennes lilla rum i en fin blå rök, som skulle dofta så ljufvligt och besynnerligt. Och hon skulle drömma och läsa sagor och vara lycklig. Aldrig mer skulle hon känna det ensamt och tomt därhemma, som hon ju kunde göra någon gång. Blef hon ledsen, skulle hon ta och titta på sitt rökelsekar — det skulle komma henne att tänka på Indiens alla underbara härligheter, som hon läst så mycket om i böcker. Tänk, att hon ägde något som hade stått i ett indiskt tempel. Ett indiskt tempel! Där inne där det råder en djup skymning både dag och natt, men där man i dunklet kan se alla dyrbarheterna gnistra. Där det är så tyst, att man knappt vågar andas. Och längst bort ser man gudabildens diamantögon lysa med en så hemsk glans att man blir rädd.

Hu, nej — Eivor afbröt sig i sina fantasier — hon hade kommit så långt in i dem att hon glömt af att hon gick på Norrbo och det var med knapp nöd hon undgick sammansättning med en dragkärra. — Medan hon nu gick vägen fram kom hon att tänka på att Kaj bodde ju här alldeles intill — om hon skulle gå till henne och visa henne sitt fynd. Javisst, det måste hon göra! Hon började gå åt Kungsträdgården till och snart stod hon framför det hus, där Kaj bodde, en stor palatslik byggnad med en ställig fasad. Eivor tryckte på knappen och kom in i den mattbelagda trappuppgången. Hvad Kaj skulle bli glad! De hade ju så ofta svärmat tillsammans för Indien och Kaj hade varit så rolig — hon hade sagt att om hon kom dit skulle hon ha en väldig hvit elefant att rida på och en liten, liten svart slaf, som skulle sitta bredvid henne på elefantryggen och vifta bort flugorna.

Eivor stannade med ett i trappan. Hon fick en plötslig idé. Om hon skulle ta och ge Kaj rökelsekaret! Det var ju det bästa hon hade, och det ville hon ge åt Kaj. Åt henne var inget godt nog — Kaj, som hon höll af, höll så gränslöst mycket af! Ja, Kaj skulle ha det, Eivor själf hade nog af att bara tänka på det. Kaj skulle ha det!

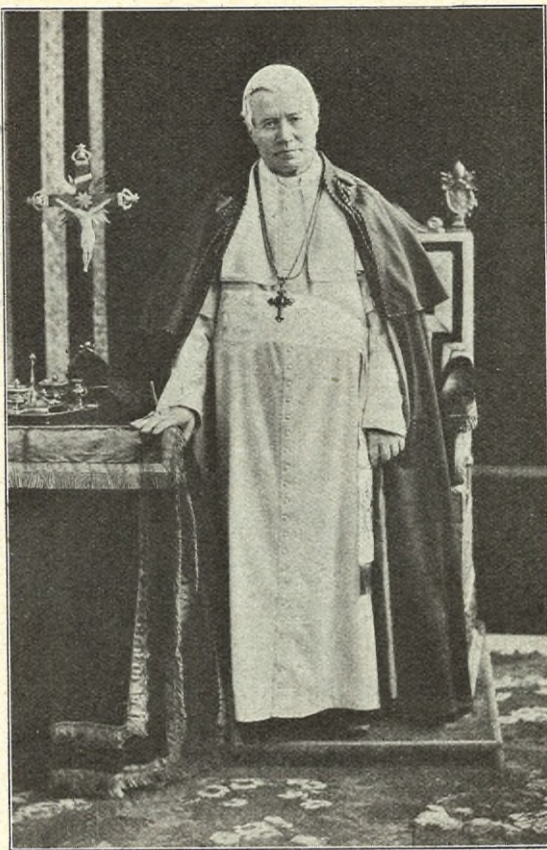
Det var med en känsla af nästan kunglig glädje, som Eivor ilade uppför de återstående trappstegen. Så stolt och lycklig kan bara den känna sig som slösande ger bort det käraste han äger åt en vän.

En jungfru i svart klädning med hvitt förkläde kom och öppnade, när Eivor ringde. "Jag ska be fröken Kaj komma ut," sade hon på Eivors fråga. — Eivor stod ensam i den svagt upplysta tamburen, där ljuset endast kom från en liten röd, slipad ampel. Hvad Kaj dröjde länge! Hvad det var svårt att vänta!

Andligen öppnades en dörr. En bred ljusflod flöt ut och Kaj syntes på tröskeln. Hon var ljusklädd, ögonen hindrade, det svarta håret stod som ett enda burr kring hennes varma röda kinder. — "Åh, är det du, Eivor," sade hon med nästan misslynt ton och slöt hastigt till dörren bakom sig, "Hvad vill du? Det är ungdomsbjudning här," tillade hon förklarande, "och — och — Bengt är här."

Eivor hörde knappt hvad hon sade, darande af ifver räckte hon fram sitt paket: "Vill du ha det här, tag det är du snäll."

Undrande tog Kaj af papperet och det lilla

Pius X.

EDAN KRIGENS ÅSKOR BÖRjade dåna insjuknade Pius X och natten till torsdagen den 20 augusti afled han, förskonad, som han själf uttryckte det kort före sin död, från att upplefva de hemsökelse, som gingo öfver Europa. Han hade då beklädt sitt påfliga ämbete sedan 1903 i augusti, då han efterträdde Leo XIII, och var vid sin död 79 år gammal.

Pius X:s eftermäle kommer att hvad angår hans personliga fromhet och uppriktighet, hans karaktär och lefverne bli så vackert och enstämmigt hedrande som väl någon påfves. Han var en enkel, mild och ödmjuk man, vänlig mot alla, med hvilka han kom i beröring, han förblef mänsklig äfven sedan han bestigit Petri stol. Däremot torde meningarna vara delade om klokheden af hans kyrkopolitik, som med sitt obönhörliga afvisande af hvarje modernare riktning och af hvarje kompromiss med de nya tiderna, aflägsnade många katoliker och bragte påfvestolen i olösliga konflikter med Frankrike.

Under närvarande förhållanden torde det nya påfvevalet icke följas med samma intresse, som annars skulle varit fallet. Om hvem som blir Pius X:s efterträdare vet man utanför konklaven endast föga. Skall väl en ny påfve följa en modernare och försonligare riktning, eller fortsätta på den af Pius X inslagna vägen? I hvilket fall som helst vågar man förutspå att hur än stormarna nu skaka världen, så kommer påfvedömet att rida ut dem som det gjort så många gånger förr.

Kvinnans uppbåd

har flyttat sin centralbyrå till Karlbergsgatan 48, 2 tr., Fredrika Bremerförbundets lokal, Stockholm, dit all korrespondens torde ställas och där frivilliga arbetskrifter inregistreras. Å Sibillegatan 53 mottages alltjämt kläder för landstormens räkning.

svarta karet kom i dagen. "Men hvad i all världen är det här för något," frågade hon häpet. "Hvad ska jag med det till?"

"Det är ett indiskt rökelsekar, ser du, och" — Eivor skulle just till att ge sin glödande hänförelse fritt utlopp — men tystnade plötsligt, nästan förläget. Det var något kyligt och oförstående i Kajs blick, som gjorde att hon alldeles kom af sig.

"Kommer du inte, Kaj," ropades det inifrån rummet. I detsamma öppnades dörren och en skara festklädd ungdom rusade ut och omringade de båda flickorna. "Hvad gör du, käraste Kaj," skreko de om hvarannat och började nyfiket mönstra Eivor. Eivor fick en känsla som om hon ville sjunka i jorden af blygsel. Med ens märkte hon hur blåroda och fula hennes frusna händer utan vantar voro, hur sliten och torflig hennes koppa stack af mot de andras prakt, hur illa hennes klumpiga Sveciakängor gjorde sig på det mattbelagda golfvet. Hon kände sig alldeles hudlös och hjälplös inför de många blickarna, som riktades på henne.

"Se här hvad jag fått," sade Kaj och sträckte fram sin gåfva till allmänt beskådande, "det ska visst vara något att bränna rökelse i, påstår Eivor, och nog ser det konstigt ut alltid," tillade hon skrattande.

Kaj skrattade åt henne! Det nästan svartnade för Eivors ögon af smärta, men hon stod orörlig som en staty.

"Så besynnerligt," ropade flickorna i hopen om hvarandra. "Åsch, inte är det något att ha," sade somliga. Men alla ville titta och så gick rökelsekaret ur hand och i hand, och blef fingradt på och kritiseradt. Eivor hörde förstulna hviskningar som "fånigt" och "löjligt", men det var som om hon blifvit förlamad. Hon kunde inte röra sig från släppet. Men när hon hörde en af flickorna säga: "Du kan åtminstone ha det till att slicka hårnålar i, Kaj," då brast hennes förtrollning. Hennes skatt, hennes käraste skatt hade fallit i rövvarhänder! Den var för god att skymfas, för god att vidröras af den larmande skaran. Inte ens Kaj var värd att ta i den!

Blossande af harm dök hon rakt in i hopen och ryckte häfligt till sig sin dyrbarhet. Med gnistrande ögon och högburet hufvud, bärande rökelsekaret högt framför sig som om det hade varit en kungakrona, gick hon mot dörren. Om hon hade varit klädd i drottningkläder kunde hon inte ha sett stollare ut. Inom henne sjöd och bubblade ett bittert, oersonligt förakt.

Det var alldeles tyst en stund bakom henne. Hennes uppträdande hade slagit dem alla med häpnad, en del kände sig till och med både förlägna och en smula skamsna.

Men så började Kaj att skratta, något nervöst visserligen, men det kom ändå som en befrielse, och de flesta stämde in, glada öfver att den obehagliga slämningen var bruten. Ända långt ner i trappan kunde Eivor höra hänskratten eka bakom sig.

Hur hon sedan kom hem, det visste hon inte. Hon mindes knappt någonting förrän hon befann sig därhemma i den frånga pensionatstamburen och hörde de andra inackorderingarnas röster inifrån matsalen. Öfver dem alla ljud värdinnans gälla, skarpa —

Eivor skyndade sig in i sitt rum. Där inne rådde en tyst och sval skymning. Här var hon äntligen hemma! Hon ställde sitt förhånade rökelsekar på ett litet hvitt bord vid fönstret. Själf satte hon sig kapprak på den hårda hvita pinnsoffan. Hon satt och såg på hur den svartgröna metallen afspeglade sig i den hvita, polerade skifvan.

Hon kände sig som om hon var ensam i ett främmande land bland idel främlingar. —

Bönedag i Leksand

KYRKÅTARNA ANLÄNDA

ONDAGEN DEN 23 AUGUSTI år 1914 skall helt visst stå inristad i tusentals svenska hjärtan som ett mäktigt minne för lifvet. Med anledning af tidens fruktansvärda allvar och den fara för våra högsta nationella värden, som likt ett åskmoln öfverskyggar äfven vår synrand, hade konungen till den dagen låtit påbjuda en extra bot- och böndag för allt landet, en åtgärd utan motstycke sedan generationer. Rundt om i svenska tempel riktades också flammande och hjärtgripande väckelseord till andaktsgripna människoskaror, hvilka som sällan förr kände sig som en församling och ett hjärta. Äfven i städerna voro alla kyrkor fyllda, men särskildt stämningsfull tedde sig högtidsdagen i de af våra landkyrkor, dit en menighet med gammalsvensk

UTANFÖR KYRKPORTEN

hjärtetro och iklädd fäderneärfda nationaldräkter samlades. I det stämningsrika Leksandstemplet mellan idegranarna på Siljans strand steg psalmsången fulltonig och innerlig ur tusen rödda bröst:

*Herre, dig i nåd förbarma!
Hör ditt folk, som hjälp begär!*

och en af församlingens herdar, komminister A. Carlsson betonade med utgångspunkt från dagens text i Davids 130:e psalm, i en kärnfull och varmhjärtad predikan nödvändigheten af ödmjuk själfpröfning och nationell enighet i hemsökelsens stund. Till det högtidliga intrycket bidrog kyrkokörens vackra sång från orgelläktaren, ackompanjerad af församlingens skicklige organist, hr M. Vallgren. Iduns på platsen tagna bilder må tjäna till en erinring af den minnesvärda dagen.

MENIGHETEN I ALLEN, EFTER GUDSTJÄNSTEN

BILDER TILL VÅ

1. Den af tyskarne stormade och intagna belgiska staden Liège. 2. Hotel de Ville i Bruxelles, den af tyskarne besatta belgiska hufvudstaden. 3. Berlins befolkning hyllar entusiastiskt utanför kronprinsens palats den tyske tronföljaren och hans familj på aftonen till den dag, då mobiliseringsordern utfärdades till den tyska armén. 4. Englands nye krigsminis-

SOLDATTY- PER UR

Tyska infanterister.

Fransk infanterist.

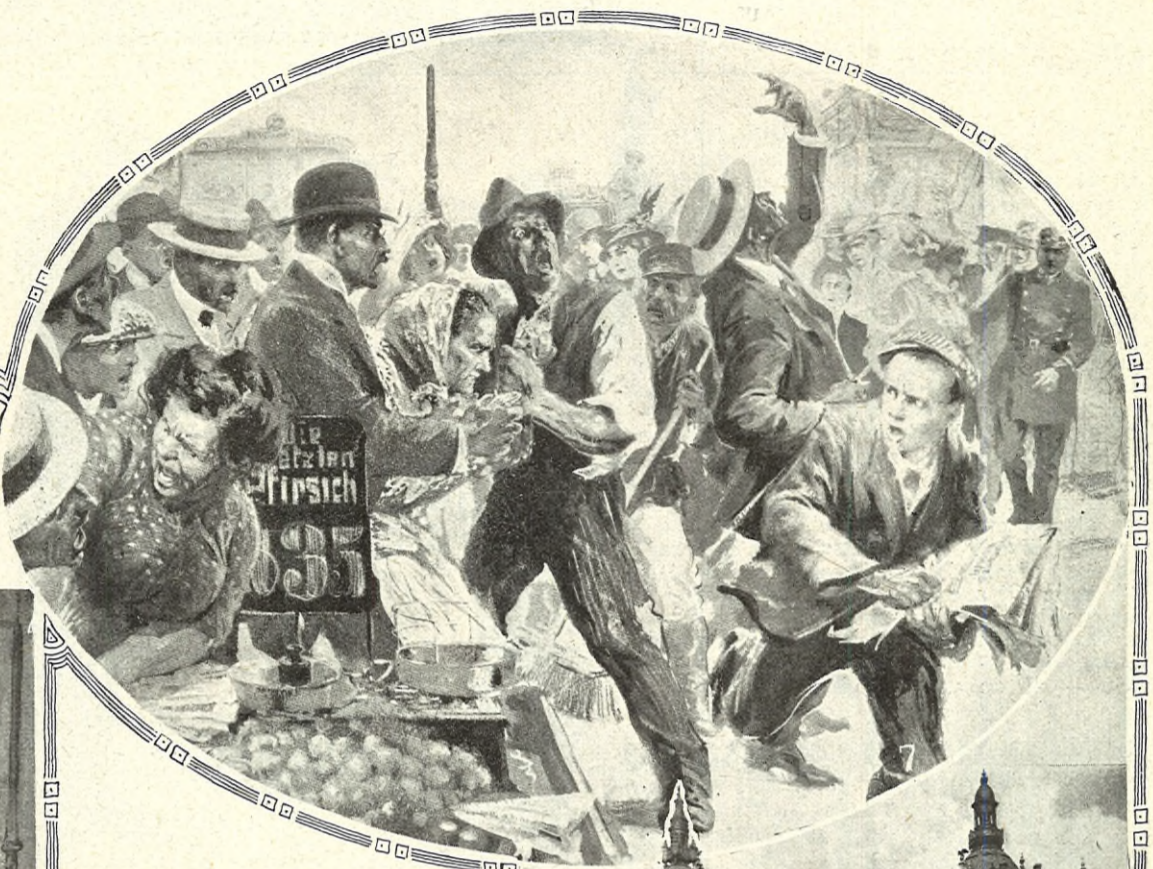
Fransk kyrassier.

Fransk hästjägare.

Fransk husar.

Fransk artillerist.

ÄRLDSKRIGET

ter lord Kitchener. 5. General von Emmich, under hvars ledning tyskarne intogo Liège. 6. General Joffre, franska generalstabens chef. 7. Gatuseen från Berlin: fasttagande af en spion. 8. Antwerpen, där belgiska regeringen tagit sitt säte, efter att ha tögats lämna Bruxelles: öfverst en gatubild från Antwerpen, underst järnvägsstationen.

DE STRIDANDE MAKTERNAS ARMÉER

Belgisk inlanterist. Trumpetare vid belgiskt kavalleri. Belgisk minör och karbinier. Don-kosack. Ural-kosack. Artilleriofficer. Kuban-kosack. Fältartillerist.

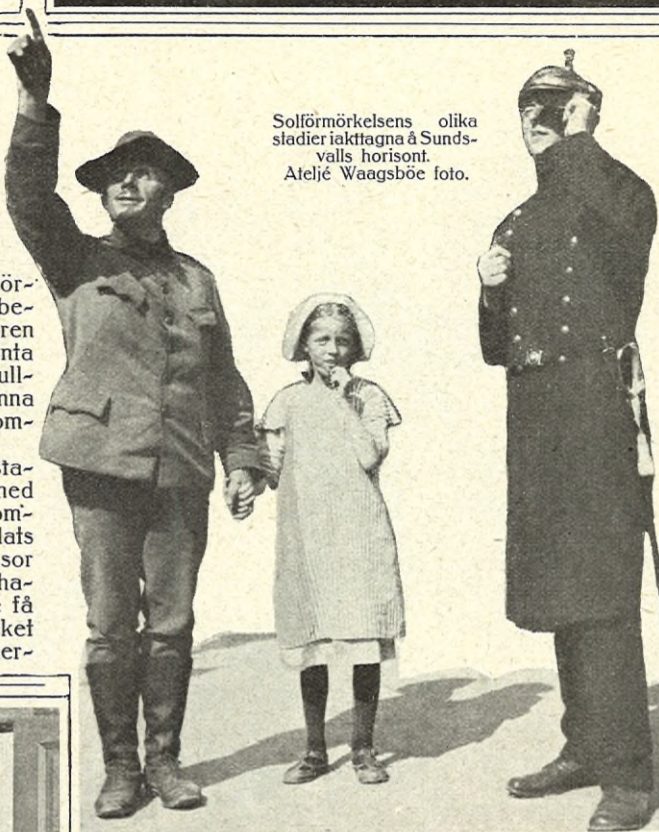
Solför=

mörkelsen

FRÅN TIDIGA BARNDOMSÅREN HAR jag haft lyckan att se och kunna glädjas åt naturens skönhet och har äfven kommit i tillfälle att få njuta många dess underbara företeelser, inför hvilkas åsyn själen stämnes till andakt. Men aldrig har jag dock förnummit en sådan känsla af jordelivets gudausprung och skapareaktens fullkomlighet som den jag förnam under solförmörkelsens korta, men obekräftliga minuter. Jag hade äfven den turen att få vara på en af platser, där den sällsynta naturföreteelsen visade sig på det mest fullkomliga sätt och där jag själf kunde känna mig hemmastadd och samhörig med det omgifvande landskapet.

Det var ett par kilometer från Långsele station utanför en högt liggande bondgård, med vid utsikt öfver Faxeläfvens ådal och dess omringning af skogklädda bergåsar. En plats som hade sitt speciella intresse, då professor Bohlin vid Stockholms observatorium här hade sin station förlagd och man äfven kunde få se en skymt — visserligen endast en mycket yllig — af de vetenskapliga observationer-

Solförmörkelsens olika stadier iakttagna å Sundsvalls horisont. Ateljé Waagsböe foto.

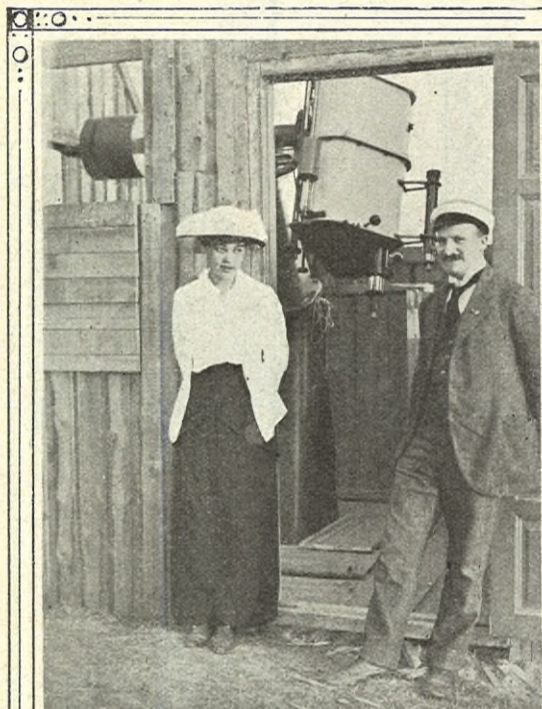
i ett drömspel. Allt fick — eftersom solljuset aftog — en mer överklig färgton mot en bakgrund af snabbt skiftande och fördjupad stämning. Trädens skuggor på marken blefvo underligt främmande i formen — liknade mest japanska teckningar i sin stiliserade halfmåneform. Våplingens blad slöto sig i sömn, och fåglarnas oroliga kvitter tystnade.

Den fullständiga förmörkelsens första sekund var inne. Kring den svarta månsrifvan strålade plötsligt solens corona likt en helgongloria af hvitt ljus. Och i samma ögonblick fändes den ena stjärnan efter den andra på den svartblå himlen, där de nyss silfverhvita molntapparna vid horisonten så småningom fingo kvällsskyrnas mörka färg, medan vid lägsta synranden en aftonrodnads djupa glöd bredde sig öfver skog och bergkammar.

Det var en fager dröm med ett vackert öfvergående tillbaka till verkligheten. Ett trolleri, där trollkarlen var Skaparen själf.

Någonting, som ej kan målas med ord, ej heller med en jordisk konstnårs färger.

M. R-M.

Professor Bergstrands observationsstation i Forsse, Långsele. Vid dörren två uppsalaamanuenser. — Ossian Wallin foto.

Två stockholmssolare i observationsställning. A. Blomberg foto.

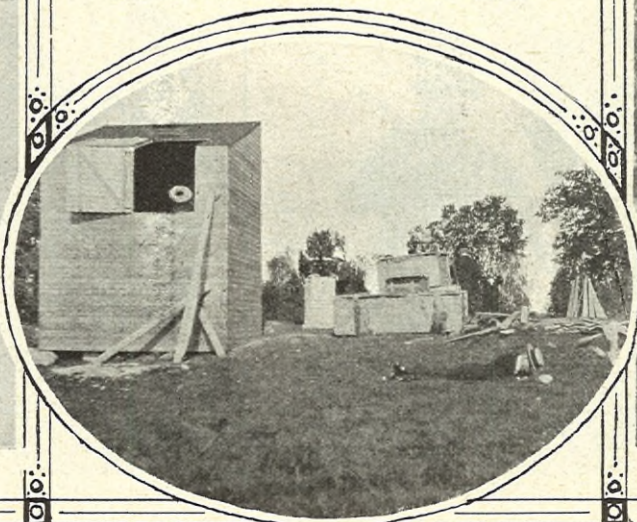
nas begående. I ett skjul, där de viktigaste apparaterna voro uppställda och dit inga obehöriga hade tillträde under dessa dyrbara flyende minuter, höll professorn själf till. Där utanför skötte en af hans assistenter det på en murad sockel uppställda universalinstrumentet, genom hvars glas äfven dagens amatör-astronomer tillåtos kasta en blick intill den totala förmörkelsens begynnelse. Och deras antal växte allt eftersom tiden led; resande som kommit med Stockholmståget, gamla och unga af bygdens folk — och de flesta beväpnade med sotade glas, en del äfven med fotografikamera.

Men i den mån ljuset rundtomkring aftog, minskades äfven intresset för de vetenskapliga observationerna, instrument och tidmätningar, hvilkas resultat man sedan ju skulle få höra talas om eller se i tryck; och man tyckte att det var synd om dessa vetenskapens flitiga tjänare, som ej hade tid att öferskåda det storartade skådespel, hvars hemlighetsfulla detaljer de voro i färd med att analysera.

Och ingen, som ej själf under andlös tystnad fått följa detta dagens slocknande i natt, midt under dygnets solstarkaste timme, kan heller ana dess gripande skönhet.

Skykning med en underbar klärobskyr sänkte sig öfver landskapet, där människorna afvaktande och tysta rörde sig som gestalterna

Professor Bohlins observationsstation invid Långsele.

En af professor Bohlins assistenter vid universalinstrumentet.

En amatörastronom i "näbbskor". (Långsele.) Rieck-Müller foto.

Ordet och gärningen.

ANNA BERG VAR DÖD. HVAR-ken kirurgernas hvassa knif eller röntgenstrålarnas kraft hade förmått häfva det onda. Nu låg hon blek och kall i den hvita kistan inne i blomsterrummet midt ibland alla sina älskade blommor. Bakom kistan stodo hennes skötebarn, de högstammiga syrenerna och slösade all sin prakt och väldoft öfver sin fostrarinna. Litet längre ned stodo ett par nyutslagna rosenträd, det ena med yppiga La France-rosor, det andra fullt af små Blanche Moreau. Fönstren voro ej försatta utan stodo fulla af hyacinter, tulpaner och små gula krokus.

Det var ett par dagar innan begrafningen. De två stora gossarna voro ännu kvar i sin skola i staden och småbarnen Gerhard och Karin sofvo inne i barnkammaren.

Annas man och jag sultto ute i matsalen och talade stilla om den döda. Han berättade för mig, att hon, efter långa veckors plågor och lidande, varit smärtfri de sista dagarna och att slutet kommit stilla och fridfullt; hon hade kunnat säga farväl och tack till alla sina kära och sedan sakta somnat in. Minne efter minne manades fram för vår inre syn — alla påminnande oss om hennes rika, varma hjärta, hennes anspråkslöshet och hennes rörande trefasthet.

Då fingo vi plötsligt höra ett hjärtskärande ångestskri ifrån barnkammaren, så förtvifladt, att jag under hela mitt lif aldrig skall glömma det.

Vi störtade in i barnkammaren med en lampa och funno Gerhard nyvaken sittande upprätt i sängen och med stirrande ögon peka på kakelugnsluckorna, från hvilkas små runda draghål några röda eldkol lyste.

"Det är djävulen," sade han vildt, "nu tar djävulen mamma."

"Min lille gosse," sade hans far, "ser du ej att det är glöd från brasan. Hur kan du tro något så hemskt?"

"Nej, det är djävulen," fortfor den lille ångestfullt, "för när jag var med Hanna i handelsboden i går, sa dom därinne att mamma inte varit gudfruktig och inte hade gått i kyrkan och att hon därför — skulle — komma — till — helvetet. Mamma — mamma!"

Han snyftade förtviflad, utom sig. Karl tog upp honom i sitt knä, smekte honom ömt och sade sakta:

"Tror lille Gerdt inte ändå mera på hvad pappa säger? Detta som de sade därnere var en stor hemsk osanning. Lilla mor är hos Gud i himmelen. Dit komma alla goda människor — och ingen var så god som mor. Tänk på, hur mor hvar dag så länge hon möjligtvis orkade, hjälpte oss tillrädda med allt, hur gärna hon gjorde det och hur glad hon var, när hon kunde hjälpa oss. Och kommer Gerhard ej ihåg alla små falliga barn och gamla gummor, som mor och du brukade gå till med mat och kläder?"

"Jo," sade Gerhard sakta.

"Och minns du ej, hur mor talade godt och vänligt om alla människor, äfven om dem, som ej alltid voro så snälla emot henne. Vet du, min gosse, det är tusen gånger bättre än att gå i kyrkan och höra aldrig så vackra ord, om man sen där sitter och tänker stygga tankar i sitt hjärta."

"Pappa, är mamma nu i himmelen?"

"Ja, nu är lilla mor i Guds himmel." Gerhards snyftningar upphörde så småningom och så snart han somnat, lade vi försiktigt ned honom i hans lilla säng igen.

Med tunga steg gick Karl före ut ur barnkammaren och jag följde beklämd efter. Jag

kände mig som förlamad af fasa öfver gossens ord och människors grymhet och okunighet.

"På denna trakt äro de flesta människor stränga pietister," sade Karl och tillade bittert: "och de skulle ej ens för den mest påträngande kärleksgärning afstå från sina gudstjänster och bönemöten."

"Nere hos våra grannar hände det för en tid sedan att körkarlen blef sjuk och bad sonen i huset köra i hans ställe med mjölken till mejeriet. 'Det skulle jag gärna ha hjälpt dig med annars', svarade denne, 'men i kväll är det omöjligt, därför att jag skall gå på bönemöte.' Och så gick han och den sjuke fick spänna för sin släde och fara ut i vinterkvällen. Inte är det möjligt att sådana människor skulle kunna förstå och uppfatta min varmhjärtade, impulsiva lilla hustru."

"Vet du, Karl, när jag var här strax efter jul," fortsatte jag, "hade Anna och jag ett litet samtal, som just nu står så lifligt för mig. Anna var då ännu så kry, att hon orkade vara uppe om dagarna och jag frågade henne om hon varit med i julottan.

"Nog hade jag orkat," sade hon litet vemodigt, "och gärna velat — kanske min sista jul — men Karl och gossarne skulle först och främst fara och inte heller hade jag hjärta att säga åt någon af jungfrurna att stanna hemma hos lilla Karin, utan det gjorde jag."

"Ja," sade Karl stilla, "Anna lefde som kristendomen bjuder, andra ha ej hunnit längre än att tala och predika om den."

ELISE A.

Kvinnan i alkoven.

Af JEANETTE LEE.

(Forts.)

LDRIDGE STRACKTE UT HAN- den för att få brefven. Mannens ärende förvånade honom en smula. Han hade just själf tänkt på skilsmässa, när pojken kom in. Sakta öppnade han brefven, och en svag parfym slog emot honom. Han såg på bokstäfverna, och han såg på mannen framför honom med det glesa skägget och den stora värtan.

Han kunde nästan tänka sig hvad det skulle betyda för en kvinna att stirra på den dag efter dag. Men så tvingade han sig åter till att läsa först det ena brefvet och så det andra.

— Ja, de här räcka, sade han litet kort. Er mellersta initial är J?

— Gordon J., sade mannen.

Eldridge skref upp namnet. — Och er hustrus? Mannen bara stirrade på honom. — Hennes fullständiga namn, sade Eldridge.

— Hennes namn är Cordelia Rose Barstow, sade mannen.

Eldridge skref upp namnet. — Och hvem anger ni som tredje part? frågade han.

Mannens rödbrusiga ansikte fick ett bistert uttryck.

— Jag anger John E. Tower, sade han.

Eldridge ifyllde ett formulär.

— Det är tillräckligt, sade han. Jag skall sätta upp skrifvelsen i morgon. Det kommer inte att bli några svårigheter, hon kan inte motsätta sig skilsmässan.

Mannen svalde. — Nej, hon önskar bli fri.

Eldridge svarade icke. Han såg framför sig den stillsamma gestalten med böjdt hufvud, leende åt något, något, som stängde honom ute.

Mannen såg på honom. — Jaså, sade han, är det allt ni behöfver? Han tycktes nästan missräknad.

— Ja, det är nog, sade Eldridge.

Men mannen gaf sig inte.

— Jag vet inte, hur det gick som det gick, sade han. Jag anade ingenting, förstår ni, inte förr än för tio dagar sedan. Jag litade alltid på Cordelia. Jag hade aldrig drömt om, att hon kunde göra något sådant, nej, inte min hustru.

— I allmänhet så misstänker man väl inte sin egen hustru, sade Eldridge och skraftade litet, men icke ovänligt, och mannen tycktes få förtroende för honom.

— Jag har icke talat om det för någon utom för den där detektiven, och jag berättade honom inte mera än jag var tvungen. Han fick fakta och sedan tog det honom två veckor att komma på dem. Det var något nästan rörande öfver mannens smärta.

— Jag hyste inte en skugga af tvifvel mot henne, sade mannen. Men nu när jag tänker tillbaka, förstår jag allsamman. Ni har ingenting emot, att jag sätter er en smula in i situationen?

Eldridge skakade på hufvudet. Mannen såg ut som en skamsen skolgosse. Och likväl var han en slug och driffig affärsman. Det skulle vara skönt för mig, sade han. Jag trodde ni skulle fråga mig, och jag hade förberedt mig på att öppna mitt hjärta för er.

— Fortsätt, sade Eldridge.

— Han var min vän, förstår ni, och jag tog honom med mig hem och uppmuntrade deras vänskap. Jag kan inte förstå, hvori hans makt låg öfver henne. Han är lika gammal som jag, och jag är ju mycket rikare, men nu förstår jag, att hon var intagen af honom från första dagen. En dag följde han med mig hem för att äta middag. Det var kort efter vi voro gifta. Jag minns så väl den där kvällen, hur han såg ut och allt. Han är en ståtlig karl. Känner ni honom?

Eldridge nickade. Han jämförde den distingerade gestalten med den lilla klumpiga feta figuren, som nu satt i hans rum.

— Vi hade röda lampskärmar, och silfver och blommor, allt i Cordelias smak. När jag försöker räkna ut hur det började, ser jag alltid dem för mig den första kvällen. Jag var stolt öfver dem bägge. Jag tyckte att Cordelia tillhörde mig, och han också på sitt sätt. Jag hade ju gjort hans karriär. Han och Cordelia skrattade och pratade hela kvällen, jag kunde se att Cordelia tyckte om honom. Jag har varit en dåre. Jag dröjde med att gifva mig, till dess jag hade pengar nog att ge min hustru allt, och när hon fått det, tänkte jag aldrig på att det fanns något, som inte kunde köpas för pengar. Något, jag vet inte egentligen hvad. Ibland, sedan jag nu har vissheten, har jag likväl tänkt, att det är orimligt och ett misslag, hur kan hon ha fortsatt att lefva tillsammans med mig och samtidigt lefva ett annat lif, som jag ingenting visste om, allt medan jag älskade henne?

Mannen suckade.

— Det tjänar ingenting till att fundera. Det är slut nu allsamman.

Eldridge såg upp.

— Har ni aldrig tänkt att söka vinna henne åter?

Mannen skakade på hufvudet. Jag kan inte. Det är något hos henne, som är oåtkomligt, sade han sakta.

— Finns det inte något oåtkomligt hos hvarje kvinna? frågade Eldridge.

— Ni har rätt, sade mannen, det är inte bara Cordelia, det finns innerst hos dem alla. Jag har legat vaken om nätterna, och tänkt på det. Sedan första gången jag öfverraskade dem på Mervin, har jag varit säker på, att det inte lönade sig att söka göra det godt igen.

Advokaten, som satt och stirrade på läsk-papperet, stannade plötsligt pennan.

— De gingo till Mervin tillsammans? frågade han.

— Dit går ju alla människor, sade mannen. Det var inte det, att de voro där, men det var deras ansiktsuttryck, när jag såg dem. De suto i en af de där små alkoverna, ni vet.

Eldridge nickade, ja, han visste.

— Förhänget var draget åt sidan, sade mannen, hvem som helst kunde se in. Det var ingenting ondt i det. Men jag såg deras ansikten och jag visste allt. De bara suto tysta bredvid hvarandra, som goda vänner göra, när de äro ensamma. Ni vet, det är något särskildt med det?

— Jag vet, sade Eldridge.

— Tysta och lyckliga, sade mannen, utan att tala eller känna behof af att tala. Han tog sin hatt. — Ni vet hvar ni träffa mig, när det behöfs, sade han. Jag skall inte hindra er vidare.

Och han reste sig.

Eldridge räckte honom handen. — Jag är glad att ni talade om allt för mig, nu förstår jag fallet bättre, sade han.

— Jag förstår det inte själf, sade mannen. Men jag måste klara upp det likafullt.

Sedan mannen gått, fortsatte Eldridge att rita på läskpapperet. Gordon Barstows berättelse hade lärt honom att se sitt eget fall utifrån och bedöma det objektivt. Rosalind var nog inte att klandra. Hvad hade han någonsin gjort för att vinna eller behålla henne? Han hade inte ens gifvit henne pengar. Han hade behållit dem för egen räkning och samlat sin vackra förmögenhet. Och nu hade han den. Men han hade förlorat Rosalind. Han såg plötsligt sig själf i klart ljus, han var inte vidare tilldragande, han så väl som gamle Barstow. Han såg sin småförståndiga gnidighet, sin tråkighet, han var en odräglig stofil. Och så såg han åter Rosalind, Rosalind i alkoven —

Men något måste göras. Ingen man skulle vinna Rosalind utan strid, den man som ville vinna henne måste räkna med honom. Han hade aldrig känt Rosalind, kanske Rosalind aldrig känt honom. Hvad hade han gifvit henne för möjligheter att lära känna honom? Hon hade haft rättighet att arbeta för honom, städa, laga mat, vårda hans barn. Nu skulle hon få pengar. Han skulle låta henne få del af alla hans planer, hans affärsställning. Plötsligt insåg Eldridge, att hon icke kunde vinnas med pengar, hon behöfde inga, och med pengar kunde han icke köpa den förtjusande uppenbarelsen i alkoven. Han måste ge sin själ för att vinna henne. Men hans själ var förtorkad och skrumplad!

Kontorspojken stack försiktigt in hufvudet.

— Mr Dutton är här.

— Bed honom stiga in.

Och medan mannen talade om en fastighetsaffär han ämnade avsluta, satt Eldridge och längtade att få afbryta honom med en ärlig fråga: hur har ni det i ert äktenskap, mr Dutton? Han kunde tänka sig mannens häpna ansikte, hans plötsliga stumhet. Det gick inte an att fråga honom om hans äktenskap. Kanske såg det ut som Eldridges hade gjort.

— Ja, alltså bestämmer jag mig för affären, sade mannen och reste sig.

Walcott bugade ut honom och vände sig från dörren, men han gick icke tillbaka till skrifbordet. Han beslöt att gå till Mervin. Kanske var hon där, hon hade sagt, att hon kanhända tänkte resa in till staden. Men han stannade med handen på dörrvredet.

(Forts.)

Hertiginnan Elisabeth Charlotte af Orléans.

En furstlig matgumma i flydda dagar.

Fragmentariska bidrag till en tidsbild.

VAR OCH EN, SOM NÅGOT LITET sysslat med kulinariska ting från historisk synpunkt, vet utan tvifvel att den franska kokkonsten, den förfina och sedermera så berömda, dock numera betänkligt aftacklade, tager sin början först ungefär samtidigt med det skede, som kallas "La Régence", 1715—1723. Dessförinnan hade fransmännen, strängt taget, varit mera storätare än finsmakare. Men i och med Philippe d'Orléans' öfvertagande af styrelsen vidtog en ny regime äfven på kökets område.

Hertigen-regenten tyckte om att "lefva bon" — uttrycket användt i vidsträcktaste bemärkelse. Och han och hans förnämligare gunstlingar, manliga och kvinnliga, hittade på och komponerade en mängd goda och — märk väl — dyra ting som återfinnas ännu på våra dagars präktigare matsedlar under beteckningen "à la Régence". Hugfästom blott "bouchées à la Régence", hvilka små handgjorda pastejer innehålla färs af hönsbröst, tryfflar, tuppnjurar, tuppkammar, serveras med sauce Régence och krönas af en stor tryffelskifva.

Så mycket är säkert att hertigen-regenten ej hade sitt gastronomiska påbrå från modernet. Den tyskfödda hertiginnan Elisabeth Charlotte d'Orléans ("Lise-Lotte"), född den 27 maj 1652, död den 8 december 1722 på slottet St. Cloud, röjde utprägladt urgermaniska tycken i matväg. Detta faktum styrkes på åtskilliga ställen i hennes intressanta tidsmålade bref — kanske den vidlyftigaste enskilda brevväxling, som någonsin utgått från en person i tronens närhet.

De olika samlingarna ha lämnat stoff åt nedanstående aplockning. Af utrymmeskäl ha vederbörande adressaters namn i regel uteslutits.

Följande är dateradt St. Germain den 4 februari 1672:

". . . Så länge jag varit här i landet har jag ej riktigt kunnat vänja mig vid maten, sådan den ätes här, nämligen med idel späck, utan en klick smör, och därför har jag aldrig ätit särdeles mycket, men då jag kommit till Versailles tog jag mera motion (habe ich mehr exercitien gethan) än i Paris och för den skull också varit mera hungrig än tidigare. . ."

Då hösten samma år meddelar hon från Versailles att hon numera dansar ogärna — hon skulle "föredraga att äta skinka och knackwurst".

Att Madame (hennes officiella titel) äfven skall vara intresserad af sina närmastes dietetiska förhållanden synes ju själfklart. Den 3 januari 1715, någon tid innan hennes son tillträdde regentskapet, berättar hon om denne:

"Att han föll i vanmakt berodde blott därpå att han ätit sig för stinn som en rackarhynda (schindersieff) och därefter satt sig i ett mycket

varmt rum och slumrat in vid kaminen med synnerligen stark hosta och snufva. Nu äro vi båda, gud ske lof, så krya som helst, och min son har lofvat mig att hädanefter vara försiktigare och ej mera äta så afskyvärdt."

Af dessa rader framgår att finsmakeriets period ännu ej inträdt för den blifvande ledaren af Frankrikes öden. Frässeriet höll uppenbarligen i.

Se här ett P. S., dateradt St. Cloud — "Lise-Lottes" residens — den 9 juni 1718:

"Jag har hållit ett slags vad med mad. de Bevry att de hannoveranska knackwurstarna äro bättre än saussises (saucisses) de Bologne; jag ber er med första lägenhet skicka mig bara ett par."

Något senare samma sommar frampressar Elisabeth Charlotte en patriotiskt förnöjd hjärtasuck:

"Jag har, Gud vare lof, ännu en bra, fysk mage, som smälter allt väl; hvarje afton äter jag en lätt salad, något som förvånar alla fransmän. De fördärva sina magar genom att på middagarna och kvällarna öfverlasta dem allt för mycket."

Allt jämt håller hon lika innerligt fast vid sitt hemlands kost. Följande rader äro vältaliga:

"Jag måste skynda mig, ty maten är serverad; hinner blott säga att medwurstarna ännu icke anländt. . . För att pröfva om de äro goda åt man här af en gång undan för mig en hel liten låda, som skickats mig af salig kurfurstinnan. . . Det förundrar ingen här att jag gärna äter denna mat; jag har här också gjort den spickna skinkan modern, äfvensom många af våra tyska rätter, till exempel surkål och süsskraudt (?), salad med späck, brunkål, äfvensom högvildt, hvilket man här alls inte äter. Allt detta har jag här gjort à la mode, jämväl pannkakor (omeletter?) med böckling. Jag lärde den snälla salig kungen (Ludvig XIV) äta denna rätt, han åt den hjärtans gärna. . . Jag kan hvarken fördrå eller äta en enda fransk ragoût, äter bara oxkött, kalfstek och fårlår, stekta höns, sällan rapphöns och aldrig fasaner. . ."

P. S. från Paris den 26 januari 1719:

"Jag ber er ytterligare sända mig ett paquet brunkålsfrön, ty sådana kan man ej finna i hela Frankrike. Jag tänkte låta sätta den (brunkålen) i en trädgård vid St. Cloud, ty om Gud unnar mig lefva ännu ett år hoppas jag att den skall kureras min hosta. . ."

Knappast en månad senare har gumman fått sin längtan tillfredsställd, i ty att hon skrifer:

"Brunkålsfröna glädde mig innerligt, ty jag äter ingenting hellre än brunkål; den smakar mig dock inte här lika bra som i Tyskland. Jag tror att de inte tillaga den riktigt, och följaktligen ber jag er vara så snäll att låta skriva upp på franska hur den bör anrättas. Det är en riktigt hälsosam föda, och för bröstet öfverträffar den allt hvad man kan använda. . ."

Ett af Madames allra senaste matmanuskript — om jag tillåtes begagna detta uttryck — har följande lydelse — början nämligen:

St. Cloud den 9 juni 1720.

"Först och främst måste jag tacka för medwurstarna, som jag ännu inte afpröfvat; jag lät dem hänga ute i luften, emedan de dragit in en del fukt, skall försöka dem i dag; de lukta godt; det förhjälp mig snarare åter till appetit än alla ragoûts i hela Frankrike; dem har jag aldrig kunnat lära mig att äta, finner dem flottiga (verschmirt) och de äro i mitt tycke äckliga. . . Jag äter gärna ett godt stycke oxkött med senap, en god fårbog med salad, stekta harar, men inga kaniner kan jag äta, hur man än må tillaga dem. Jag låter ofta servera mig tyska rätter, ragu på hare, eller gås, lungmos, musskraudt (?) med fårkött, kalkkött med mejram ("magerau"); jag kan ej heller äta ett enda af de gödda hönsen, utan blott unga höns, sum a idel goda och hälsosamma rätter. Men härmed nog taladt om köksaker. . ."

Ett par år senare hade den förträffliga "Lise-Lotte" slocknat från både matbekymmer och andra ledsamheter, dem hon under sin långa tillvaro i så ymnig måtto fått pröfva. KARL BENZON.

Wettergrens
KAPPOR
&
KOSTYMER

OMSORGSFULLASTE ARBETE.
STILFULLA MODELLER.
ERMÅLLAS I DE FLESTA
KAPPAFFÄRER I RIKET.

Sist nedskäras de till hårdt skum slagna äggvitorna. Massan slås i smord och brödbeströdd form och gräddas i ordinar ugnsvärme omkr. 3/4 tim. Serveras genast med sylt.

Köttgrotta (f. 6 pers.). 1/2 kg. benfritt innanlår af ox, 150 gr. späck, 2 tsk. salt (10 gr.), 1/2 tsk. hvitpeppar, 1/2 tsk. socker, 1 dcl. finstötta skorpar, 1 ägg, 1 äggula, 1 msk. mjöl (10 gr.), 2 1/2-3 dcl. grädde ell. mjölk. Till bryning: 3/4 kg. flottyr. Till kokning: 1 1/2 liter efterbuljong.

Beredning: Köttet torkas med en duk urvriden i hett vatten, befrias från senor och hinnor, skäres i tärningar och drivs 7-8 gånger genom köttkvarn. Späcket skrapas och skäres i fina tärningar. Färsen blandas med kryddorna och späcket och arbetas kraftigt 1/2 tim., hvarefter skorparna, det uppvispade ägget, äggulan samt mjölet tillsätts och färsen arbetas ytterligare 1/2 tim.; under tiden påspådes grädden matskedsvis. Färsen prövas om den är tillräckligt kryddad och lagom fast. Den formas därefter till 2 aflängt runda bullar, hvilka kokas i den heta flottyn, tills de fått en vacker brun färg. Färsarna läggas då i den kokande buljongen och få koka med slutet lock 1 tim. De upptagas, skäras i skivfor, garneras med persilja och serveras med stufvad hvitkål.

Stufvad hvitkål (f. 6 pers.). 1 litet hvitkålshufvud, 3 lit. vatten, 1 msk. salt (15 gr.) (till förvällning), 1/2 lit. vatten, till kokning, 1 tsk. salt (5 gr.).

Hvit sås: 1 1/2 msk. smör (30 gr.), 4 msk. mjöl (40 gr.), 2 dcl. kälspad, 2 1/2-3 dcl. grädde ell. mjölk, salt, socker, hvitpeppar.

Beredning: Alla gröna blad skäras bort från kålhufvudet, de öfriga lossas från stocken, och den tjockaste delen af hufvudnerven skäres bort. Kålbladen förvällas (läggas i kokande, saltadt vatten och få koka utan lock 5-8 min.), tagas upp med hälslef och få rinna af på duk. De skäras därefter i stora tärningar, påsätts i kokande, saltadt vatten och få koka sakta, med lock, tills de äro fullkomligt mjuka, ell. omkr. 2 tim. Kålen upphälles då i örkslag, och spadet tillvaratages. Smör och mjöl fräsas 2 min., kälspadet och grädden spädas på, och säsen får koka 5 min. Kålen lägges, stufningen får ett uppkok och afsmakas med kryddorna. Serveras till färs.

Tisdagssoppa (f. 6 pers.) 30 gr. pärigrön, 1 1/2 lit. fläsk- eller köttspad, 2 morötter, 1 påsternacka, 1/2 kålrot, 1 purjolök, 1/2 lit. potatis, 1 msk. smör (20 gr.), 2 msk. mjöl (10 gr.), 1/2 lit. mjölk, 2 dcl. tjock grädde, salt, hvitpeppar, 2 msk. hackad persilja.

Beredning: Grynen sköjas, sätas på i det kokande spadet och få koka omkr. 1 1/2 tim. Rotsakerna och purjolöken ansas, skäras i strimlor och lägges i soppan. Potatisen skalas, skäres i tärningar och lägges i, hvarefter soppan får koka, tills rotsakerna äro mjuka. Smör och mjöl fräsas 2 min., mjölken och grädden spädas på, soppan hälls i och får koka under rörning 5 min. Den afsmakas med kryddorna och sist tillsättes persiljan. — Önskas soppan finare, uteslutas grynen och 2-3 äggulor vispas upp i soppskålen.

Kokt sill med smör och ägg (f. 6 pers.) 2 stora eller 4 små, salta fetsillar, 1 lit. vatten, dill, 1 hg. smör, 2-3 ägg.

Beredning: Sillen får ligga i vatten 12 tim., hvarunder vattnet bytes 2 ggr. Den fläs, urtages, fläkes mitt itu, hvarefter ryggen jämt alla småben borttagas. Filéerna sköjas väl och klappas in i en fiskhandduk. Äggen hårdkokas 10 min., afkylas i vatten och skalas; hvitan och gulan skiljas och hackas hvar för sig. Sillen lägges i kokande vatten med några dillstrån och får koka 8-10 min. Upplägges med hälslef på varmt serveringsfat, det smälta smöret hälls öfver och sillen garneras med äggvitan och gulan i tätta ränder. Serveras med nykokt potatis som frukost.

Pepparrottskött (f. 6 pers.). 1 1/2 kg. mellanbringa (eller 1 1/2 kg. mellanref), 2 1/2 lit. vatten, 2 msk. salt (30 gr.).

Beredning: Bringan torkas med en duk, urvriden i hett vatten, knäcks väl, rullas ihop och ombindes, för att den skall taga mindre rum och vara lättare att vända. Den sättes på i kokande vatten, som skummas väl, när det kokar upp, saltet tillsättes och bringan får sakta koka med tätt lock, tills den är mör och benen lätt lossna, eller omkr. 2 1/2-3 tim. Den tages genast upp ur spadet skäres i vackra bitar, garneras med persilja och serveras med kokt potatis och pepparrotssås.

SVAR

(Forts.)
Nr 186. Här är en förteckning öfver hvad som kan behövas i klädväg för en baby: 1 duss. skjorter af linne eller mjukt bomullstyg, 1 duss. tröjor af flossapiké, 2 duss. blöjor

VACUUM-APPARATEN
en epokgörande nyhet för hushållet, bevarar i sommarvärmen fisk, kött, grönsaker m. m. friska.
Begär beskrifning. Pris Kr. 19:50 komplett.
A.-B. Nordiska Kompaniet, STOCKHOLM.

BÄST ÄR EKSTRÖMS JÄSTMJÖL
ÖREBRO KEMTEKN. FABRIK.

SELMA & LYDIA JANSSONS BAGERI & KONDITORI
3 min. fr. Nybron. 4 STORGATAN 4 Öst. kyrka. Försökl. varor! Beställningar sändas till hemmen, ångbåtar och tåg. Servering af kaffe, thé, chokolad m. m. ALLM. TEL. 1376. RIKS 3812.

Starkt aptitgivande, gifver Apoteket Vasens »Ferro!» de bästa resultat vid blodbrist och allmän svaghet. »Ferro!» är ett Järncaseinpreparat som med lätthet upptages i blodet. På alla apotek till 2 kr. fl.

DET NUMERA FÖRNÄMSTA HVETEMJÖLET ÄR
REMARKET PERHONS-ÅLLÖN
KRISTALL PATENT

ENGELSKA MAGASINET

OTTOMANER. Största special-tillverkning. Högsta kvalité! Låga, bestämda priser. Illustrerad katalog franko. Drottninggatan 31, Stockholm.

GAS-SPIS
I HVARJE KÖK

ORIGINAL SINGER SYMASKINER
Världsberömda. **SINGER & O**
SYMASKINS AKTIEBOLAG
Filialer på alla större platser.

A. C. SVENSSONS KNÄCKBRÖDSBAGERI
GÖTEBORG
Äkta Göteborgs Knäckebröd.
Hygienkontrollant. Dr G. Hjort af Ornså.
Tel.: 11 & 929.

Den berömda "Huanoaco"
Cacaon 2.90 kg.
är ovillkorl. största fördel att använda.
Percy F. Luck & Co H. A.-B.

Obs! VARUMÄRKET "FYRTORNETS" Svenska

Sardiner i finaste Olivolja och Tomatsås för Smörgåsbordet.

Patent. Hafre-Gryn. Hafre-Mjöl.

Gyllenhammar
Köp röda originalpaketer
30 portioner gröt för 55 öre.
Obs! Gyllenhammars Hafre-Must. Ris mjöl.

Fin smak! Möbler.
Stilfulla möblemanger tillverkas med alla största omsorg hos Gideon Nilsson, Linköping.

C. CORNELIUSSONS Ostron Anjovis LYSEKIL

Sophie Ljungström & Co
Handskaffär. Etabl. 1879. Rekommenderas. 48 Mästernammsgat. 48, Stockholm.

Husqvarna
Central Bobbin Symaskiner
utmärka sig genom utomordentligt lätt gång, mycket stor hastighet, korta nålar, stor hållbarhet mot slitning och stor spole. Arbeta därför alltid till ägarens belåtenhet.
En svensk symaskin bör finnas i hvarje svenskt hem.

SJU dagar i veckan läses en annons i **IDUN**

Husmödrar som äro praktiska använda **Gahns Skursåpa** till sina diskbankar, kökskär, golf och allt omåladt. **Henrik Gahns A.-B., Uppsala.**

KÖKSALMANACK

Redigerad af **ELISABETH ÖSTMAN-SUNDSTRAND**
Inneh. af Elisabeth Östmans Husmoderskurs i Stockholm.

FORSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 30 AUG.—5 SEPT. 1914.

SÖNDAG. Frukost: Smörgåsbord; lammkotletter med potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Afredt buljong med frikadeller; kokt kummel med kräftsås; gräddkaka med körsbärssylt.

MÅNDAG. Frukost: Smörgåsbord; stekt färsk strömming med potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Köttgrotta med stufvad hvitkål; soppa på blåbär.

TISDAG. Frukost: Smörgåsbord; kall köttgrotta (rester från måndag) med stekt potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Tisdagssoppa; väfflor med sylt.

ONSDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgrot med mjölk; ägg; kaffe eller te. Middag: Wienerkotletter med ärter; saftkräm med mjölk.

TORSDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsvälling; kokt sill med smör och ägg; kaffe eller te. Middag: Stekt fläsk med stufvade bondböner; äggmjölk.

FREDAG. Frukost: Smörgåsbord; strömmingslåda med potatis; kaffe eller te. Middag: Pepparrottskött med potatis; soppa på färska äpplen.

LÖRDAG. Frukost: Smörgåsbord;

pytt i panna med rödbetor; kaffe eller te. Middag: Morotpuré; kokt torsk med senapsås och potatis.

RECEPT:

Kräftsås (f. 6 pers.) 1 msk. smör (20 gr.), 2 kulor kräftsmör (20 gr.), 2 hg. konserverade kräftstjärtar, 4 msk. mjöl (40 gr.), 6 dcl. grädde, 1-2 äggulor, salt, socker, hvitpeppar. Beredning: Användas färska kräftor, beräknas 1 tjog till denna sås. Användas salta kräftstjärtar, få de ligga i mjölk några tim. och mjölken bytes ett par gånger. Kräftstjärtarna hållas upp i durkslag och få rinna af väl.

Smöret smältes, kräftstjärtarna (de konserverade) fräses däri, tills smöret blir klart, då de klämmas upp med sked och mjölet fräses med smöret 2 min., grädden spädes på och säsen får koka 5 min. De uppvispade äggulorna och kräftstjärtarna tillsätts och säsen får sjuda samt afsmakas med kryddorna.

Säsen kan även kokas på fiskbuljong och grädde och i enklaste fall på god mjölk.

Gräddkaka (f. 6 pers.). 6 söt- och 3 bittermandlar ell. 1/4 tsk. finrifvet citronskal, 4 ägg, 4 msk. socker (60 gr.), 4 dcl. tjock, söt ell. sur grädde, 50 gr. torr hvetemjöl. Till formen: 1/2 msk. smör (10 gr.), 2 msk. stötta skorpar. Beredning: Mandeln skallas och drivs genom mandelkvarn. Äggulorna röras med sockret 20 min. Grädden vispas till hårdt skum och nedröres i äggmassan tillika med mandeln och mjölet, som bör vara siktadt.

SYSKOLAN

Textilafdelningen **THYRA GRAFSTRÖM** börjar den 1 September

UNDERVISNING meddelas på längre och kortare kurser efter uppgörelse i italienskt spetsbroderi; klosterson, hålsöm och knyppling.

Anmälningar kunna göras dagligen. Prospekt franko på begäran.

A.-B. NORDISKA KOMPANIET
REGERINGSGATAN, STOCKHOLM

Bäckens Amerikanska Jästpulver

Vantar & Strumpor
 MED **Lejon** MÄRKET!
 FÖRSÄLJAS
 I ALLA VÄLSORTERADE
 SYBEHÖRS-MANUFAKTUR-
 & KORTVARUAFVÄRER

af linne eller mjukt bomullstyg, 2 dubb. mantlar af flossad twills (blöjor och mantlar i storlek 70x70) 1/2 dubb. lindor af flossapiké, försedda med knytknapp (storlek c:a 17x90 utom banden) 1/2 dubb. nafvelbindor af linne eller hvit flanel, dessa fällas ej, utan kanterna öfverkastas (storl. 8x60) 4 dubb. säteslappar (storl. 25x25), helst af gammalt, mjukt linne, kanterna kastas. Ett par små stickade tröjor behöfvas samt två eller flera bomullsfiltar. Till bädden behöfs under- och öfvermadrass, båda ganska hårda, då det ej är nyttigt för barnet att ligga mjukt. Underkuddar är till en början onödigt, men bör man i stället ha två örngottskuddar (c:a 40x40) för att kunna byta, då så behöfs. Täckor är ej lämpligt att använda i en bäbysäng, utan är bättre skaffa ett par små yllefiltar, som med lätthet kunna tvättas. Vaxduk bör ej användas, utan i stället s. k. gummiduk, som är mycket starkare och i alla afseenden behagligare att använda, kostar 4.50 pr m. 6 par lakan och 6 örngott är tillräckligt. Mönster kan ni få genom att köpa en »Baby-låda», som så ofta omannonseras i Idun, eller också genom att vända eder till någon mönsteraffär, hvilket senare nog ställer sig billigare. Chenak.

Nr 187. Gå in på ett postkontor och begär att få se en katalog öfver utländska tidningar, i hvilken ni finner den önska upplysningen. Några må här dock nämnas: Femina, Ami de la Maison, Je sais tout; Hearst and Home, House, Ladies Field, Woman at Home m. fl. Sie.

Nr 188. Har ni sökt läkare här förgäfvat, så res till Köpenhamn och uppsök Professor Schmiegelof där, han är mycket framstående. Hans adress finner ni lätt i en adresskalender. Dr. Häkansson i Stockholm, adr. Sturegat. 34, är specialist i öronsjukdomar och erkänt skicklig. Sie.

Nr 189. Andrea Eneroths Handarbetsseminarium, Karduanmakaregat. 8 B, 1 tr. Den vanliga kursen upptager 2 terminer, därtill finnes en högre l. m. fl. handarbetskurser (den vanliga rarinnekurs på en termin, kompletterande den föregående eller annan motsvarande. Elementarskolebildning erforderlig. Hilda Lundins kurs pågår under 36 veckor. Handarbetets vänners lärarinnekurs kompletterar H. Lundins och äfven Andrea Eneroths m. fl. hanarbetskurser (den vanliga kursen). Efter slutad kurs på 3 1/2 månader tentamen och betyg. Handarbetets vänners kurs gifves Nybrogat. 3. Begär prospekt och upplysningar direkt från frkn Eneroth. Slöjdinspektisen frkn F. Blomberg, Banérgatan 31, upplyser om Lundinska kursen. Beträffande inackorde-

ring variera prisen, allt beroende på fordringarna. Då ni synes ha vissa anspråk, torde ni nog få beräkna 75-90 kr. pr månad, beroende på om deladt eller eget rum önskas. Sie.

Nr 190. Ja, nog kan ni erhålla »vagnahemslän», hvarå ärligen amorteras en liten del af beloppet (en tiomdel eller en tjugondel). Vänd eder till Konungens Befallningshafvande i länet, så får ni alla upplysningar. Begär ni dem genom bref, bör svarsporto bifogas (men är ej absolut nödvändigt). Sie.

MED HÄNDERNA I KORSS.

För Idun af Karla Rönne.
 Ingen i hela Vallåkra socken kunde ha det bättre än gamle Lars Jeppsson i Kultorp. — Han mådde ju precis som blomman i ett ägg, hade inte ett världens grand att göra annat än gona sig och röka pipa och prata med hvem som kom förbi — äta och dricka och sofva inte att förglömma.

Själff borde väl Lars Jeppsson varit den förste att erkänna detta. Men det var då inte så utan, att han i längden fann denna ro och bekvämlighet litet ledsam.

Gammal till åren, men ej till sinnet, hade han strax efter hustruns död för litet mer än ett år se'n känt sig tröt och nedbruten och plågad af allt slarf och oreda i huset.

»Jag förstår inte pigor,» brukade han säga, »det går åt dubbelt af alla slag mot i mors tid, men ändå får man inte en regul matabit.»

När därför ene sonen skulle lämna sitt arrende, öfvertalade gubben honom att köpa det gamla hemmet, som lämnades på synnerligen goda villkor. Själff förbehöll sig Lars Jeppsson »milla stuga» och uppässning af sonens tjänarinor. Undantag ville han inte ha, endast allt fritt hos de unga.

Satt så gubben Lars en vacker eftermiddag på sensommaren i sin undantagsstuga. Han hade just vaknat upp ur sin lilla middagslur och kände sig varm och dásig af hettan.

Han sträckte på sig och satte gungstolen i raskare svängning. Först innan han var riktigt mornad tyckte han att det var söndag. Men så hörde han pigan gnoa »Sandpasevisan» medan hon tvättade potatis vid pumpen och såg störstörängen komma med sitt höass borta från klöfvervallen.

Gubben reste sig omedvetet, men satte sig så igen. Hans rynkiga, skarpskurna ansikte mörknade och han drog en suck, som böjde han sig för det oundvikliga, hur mycket det än frestade på.

Bredvid honom på golfvets brokiga, hemväfda trasmatte låg tidningen, som fallit ur hans hand. Han tog upp den, jämkade »ögonen» till rätta på näsan och läste en stund, sakta gungande sig i den bekväma stolen. Så kastade han tidningen ifrån sig och sköt glasögonen upp i pannan.

Så satt han några minuter och titade frånvarande på möinen och drog in lukten af det nyslagna, doftande höet.

»Bra höväder,» mumlade han. Annars brukar det nästan allttid regna, när man ska åka in, men i år har det varit grannt hela veckan. — Jag spår, att allt höet kommer torrt in.

Ljudet af prat och skratt borta från »hövärdet» kom den gamle att långtansfullt titta dit. Men han öfvervann tappert sin brinnande lust och bibehöll sin ensliga värdighet i gungstolen.

Till sist var det honom likväl stört omöjligt att stå emot. Hans egen sysselloshet tycktes honom som en outhärdlig börda. Han öfvergef stulen, fick tag i mössan och gick i

sakta mak nedåt stallbyggnaden. Sonen, en solbränd, kraftfull tretioårs kari, arbetade i höet så svetten rann. När han fick se fadern, ropade han gladt:

»En massa hö i år, far, prima vara! Här blir mer än vi själffa behöfvat! — Kan nog sälja en del till åkare Mattson inne i stan,» tillade han belåtet och hvilade sig ett ögonblick mot tjugan.

»Du får skynda dig och få det under tak, innan det blir regn, Sven.»

»Vi lå slut i kväll, tänker jag.»

»Jag kan hjälpa er,» erbjöd sig gubben och det kom en belåten glimt i ögat. »Ge mig en tjuga, Adolf!»

»Nej, det behöfver far visst inte,» skrittade Sven. »Jag sade ju far i väras, när jag tog emot stället, att nu skulle far ha det riktigt på gaffeln och slippa arbeta mer. Nu är det min tur att gno på.»

Han började åter kasta upp höet och gamle far stod bredvid lasset och såg nästan surmuken ut.

»Jag skall gå bort ett slag och se på rågen, jag tror han är mogen snart.»

»Ah, det är ingen brådska med den! Jag såg efter i går.»

En skugga drog öfver Lars Jeppssons ansikte.

»Jaså, då går jag bort och hjälper Johannes litet med flodgropen, om du så tycker.»

»Hör på, far,» sade sonen litet otåligt. »Jag tycker att far behöfver inte gå och oroa sig för allting, utan låta mig ta hand om'et. — Jag sköter det nog.»

Gubben gick långsamt bort till sin stuga och sjönk ned i gungstolen med mössan på.

»Tala om att må bra och gona sig,» utbrast han häftigt och gaf stolen en häftig knuff. »Det är nära på det värsta jag skött i hela mitt lif! Det kan ingen stå ut med! — Jag går i alla fall ned till Johannes.»

Han knep beslutsamt ihop munnen, steg upp och gick ut i kammarerna. Efter en stund kom han igen, iklädd sina gamla arbetskläder. Med en förstulen blick hänat stallet, smög han sig nedåt markerna och kastade upp den fuktiga leran ur gropen lika raskt som den tjuguarige drängen.

Så fördjudad var han i sitt arbete, att han inte märkte tidens flykt. Solen dalade och det blef kvällsmatsdags. Johannes steg upp ur gropen och skrapade smutsen af stöflarna. Lars Jeppsson satte sin spade ned i jorden till »märke» och betraktade belåten sitt verk.

»Det var ett bra stycke vi fått rensadt i dag,» muttrade han förnöjd. »Fastigt hvad tiden gått fort!»

Han vände sig om för att taga på sig rocken, då Sven syntes närma sig på litet afstånd.

»Jag tyckte ändå jag kunde hjälpa Johannes med att rensa gropen,» sade fadern liksom ursäktande.

»Far,» sade Sven, när drängen gått före mot hemmet, »skall jag sköta stället här så skall jag. Det är lika som far inte tilltrödde mig det, utan går och ser fel i hvar krok.»

Gamle Lars såg ledsen ut och kastade en afbedjande blick på sonen.

»Sven, du tror väl inte, att jag vill gå och hitta fel eller är missbelåten. Jag skall efter detta inte röra ett finger ens. — Stället är ju ditt nu och det är du som står för'et.»

Fadern gick tyst in till sitt och sonen fortsatte fram till boningshuset.

Dagen därpå vid frukosten sade Lars Jeppsson till sin son och svärdotter:

»Jag har funderat på att gå och hälsa på Kerstin i Hammarlunda ett slag. Både Jöns och hon bad mig komma dit, när de voro här om midssommar. Och det är så grannt väder i dag!»

(Forts.)

VECKANS PRISTÄFLING.

PRISTÄFLING N:R 35. FEM VANLIGA FÖREMÅL.

Här se vi delar af 5 ganska vanliga föremål. Hvilka äro de?

Lösning insändes, undertecknad med namn och adress, till Red. af Idun senast den 12 sept. 1914. Å kuvertet som skall vara försedt med Svenska nationalföreningens mot tuberkulos välgörenhetsmärke, — finska deltagare få använda det finska märket — bör angifvas pristäffing n:r 35.

De två första rätta lösningar, som vid den därefter verkställda granskningen påträffas erhålla följande pris: 1:sta pris: böcker — fritt val — till ett värde af 10 kronor. 2:dra pris: böcker till ett belopp af 5 kronor. Dock torde vid beställningar iakttagas att inga 25-öres böcker lämnas som pris.

LÖSNING AF PRISTÄFLING N:R 32.

KARUSELL.

Småorden: Ella, Elsa, Ulla, Lars, Karl, Klas, kurs, Lea, lake, elak, leka, kula, klerus, skal, resa, skura, ur, kall, sur, kras, ask, skalle, eka, al, ek, skall, ar, klase, klar, Als, rak, kulla, sal, ull, Esra, sula, kur, skur, ler, krusa, ruska, sula kulle, ulk, rulle, rask, U.S.A., rek.

Vid den företagna granskningen af insända lösningar ha de två först påträffade rätta lösningarna lämnats af följande personer, hvilka alltså erhålla de utfästa prisen. Första priset: Fröken A. Friesendorff, Strengnäs. Andra priset: Hr R. Erling, Mo, Movik.

IDUNS TIDSFÖRDRIF.

ETT ORDSPRÅK.

a	r	e	n	t	t
s	e	b	ä	n	i
g	r				

Ordna de 9 rutorna till en kvadrat så att bokstäfverna bilda ett ordspråk.

ARITMOREM.

1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 möter i sin fulla glans
 oss med fest och sång och dans;
 2, 3, 4, 5 är ett namn på gosse, man;
 3, 5, 4 är ett nordens djur, minsann;
 3, 2, 1 bör du vara när du går;
 3, 5, 1 glad du är när du det får;
 3, 5, 6, 7, 8 är en stad åt österied;
 4, 5, 6, 7 namn på flod åt öster med;
 6, 7, 8 gör du när du öfverlagt;
 7, 8 just ett träd, nu allt är sagdt.
 K. W.

GEOGRAFISK UPPGIFT.

Om följande geografiska namn, hvilka börja och sluta på samma bokstaf, äro rätt funna, bilda deras begynnelse- och slutbokstäfver namnet på en stad i Spanien; 1) ö i Egeiska hafvet; 2) stad i Tyskland; 3) flod i Afrika; 4) stad i Österrike; 5) stad i Italien; 6) land i Afrika; 7) bergstopp i Kaukasien; 8) sjö i Nordamerika; 9) stad i Norge.

CHARAD.

Att ha ett trefligt mitt första. En fördel är bland de största. Mitt andra önskar du gärna. Att få af ditt hjärtas tärna. Om löftet hon åt dig gifver, En rosen — mitt hela då blifver.

ETT DOLDT ORDSPRÅK.

En större glädje kan jag — tänka. Än att få sjunga högt om — på jord. Och — sångare åt andra skänka. En sång om sol, som — högt i syd och nord. Sängen — för den, som rätt kan sjunga ut. En skatt af —, en skänk af Gud.

BOOKSTAFSLEK.

Hufvudordet, hvilket består af tio bokstäfver, betecknar en läckerhet, som blifvit nästan obligatorisk en viss tid af året.
 Drar man bort hvarannan bokstaf från detta ord, kan man af dessa bilda namnet på ett långt och smalt föremål af trä.
 Af detta nya ord tager man också hvarannan bokstaf och får då namnet på ett verktyg.
 Vivika.

LÖSNINGAR TILL TIDSFÖRDRIFVET I N:R 34

BOOKSTAFSTRÄDET: K, säf, tre, Atlas, Omega, sänklod, Glasgow, ö, r, itu. Blomman: Kärleksört.
DE ATTA LÄNKARNA: Se, seg, seger, Eger, er, ers, säll, säll. Segersäll.
GEOGRAFISKA KVADRATEN: Alaska, Arvika, Atbara, Angola, Arboga, Altona, Korsraden Arboga.
HVAD DE SKULLE BETALA: 1) betaldade 25 kr. 60 öre; 2) 12 kr. 80 öre; 3) 6 kr. 40 öre; 4) 3 kr. 20 öre; 5) 1 kr. 60 öre; 6) 80 öre; 7) 40 öre; 8) 20 öre; 9) 10 öre; 10) 5 öre.

Det är dock märkvärdigt

att tusentals och åter tusentals människor dricka kaffe, må illa däraf, känna att det inte bekommer dem väl, och ändå fortsätta de.
 Def är så godt, och jag kan inte låta bli, säger Ni.
 Ja, nog förstå vi hur svårt det är att låta bli. Men lyd vårt råd: Drick endast det nya svenska kaffet Brana-Kaffe. Det mår Ni väl af och det smakar så likt bönkaffe, att man snart lär sig tycka om det. Och ändock kostar det inte fullt hälften mot äkta kaffe.
 Brana-Kaffe säljes öfverallt i eleganta bleckburkar à kr. 1:10 samt i påsar à kr. 1: — pr kg.
BRANA-FABRIKEN.
 Stockholm Ö.

Sydsvenska Kredit Aktiebolaget,
Drottninggat. 4, Stockholm,
Afdelningskontor: Götgatan 31,
Depositionsräkning 5 1/2 %.
Kapitalräkning 5 1/2 %.
Sparkassräkning 5 %.

”Sagroid-piller” (Inregistrerat)
 har i c:a 20 års tid hävdats sin ställning som ett mildt och oskadligt avföringsmedel. Utmärkt skyddsmedel mot de flesta mag-sjukdomar. Innehåller Sagradabarkens verksamma beståndsdelar och är en lika enkel som verksam medicin.
 För varje år ökas användningen i de skandinaviska länderna. OBS! Då det i handeln förekommer flera efterapningar hava vi set. oss nödsakade att förändra pillerns tidigare namn, **Sagrada-piller B. & K. till SAGROID-PILLER,** för att allmänheten skall kunna tillita att vår uppskattade medicin verkligen erhålles, då densamma begäres. Se därför alltid efter att omslaget är tilltryckt **”Sagroid”.** Prisbelönt i Stockholm 1897, i Bergen 1898. Grand Prix och guldmedalj i Paris och Bryssel 1907.
 En gros: **KRONANS DROGHADEL, Göteborg.** **VASENS DROGHADEL, Stockholm.**

Aug. Magnusson,
46 & 48 Vesterlånggatan 46 & 48, STOCKHOLM.
 Största härvarande urval af smakfulla välslitande
Dräkter - Kappor - Ulstrar Klädningar - Blusar o. Kjolar. Inna Engelska Gummikappor.
 Vår- och Sommarkatalog 1914 nu utkommen och sändes på begäran kostnadsfritt.
 Bästa sätt att ekipera sig bekvämt, billigt och stilfullt för säsongen.
 För utstyrslar: **Begär specialkatalog för Linnevaror.**

Är det verkligen möjligt
 att man från Åhlén & Holm, Insjön, köper **manufaktur**er och **kortvaror** bäst och billigast? Rekvisirera deras stora katalog, (som upptager öfver 10,000 olika artiklar,) och gör efter den en profrekvisition, så skall Ni snart få klarhet härom. Katalogen sändes gratis, ej fraktfritt från **Ahlén & Holm, Insjön.**

Annonsera i Idun!

ANNONSER skola vara inlämnade till Expeditionen senast fredag för att kunna införas i följande veckas nummer.

LEDIGA PLATSER

Sänd aldrig originalbetyg utan endast afskrifter när ni svarar på annons om ledig plats.

HOS LITEN FAMILJ i Visby finnes plats ledig den 1 nov. för 2 ordentliga flickor, däraf den ena kunnig i enkel matlagning, den andra hushållsfröken, något kunnig i enklare klädsömning. Svar med betyg och löneanspråk till »Pålitlig», Visby p. r.

UNG FRANSYSKA eller schweiziska, helst något kunnig i engelska, önskas till den 1 okt. att undervisa ung flicka i franska. Svar med betygsafschrift, löneanspråk och foto torde sändas under adress: E. E., Berzelii-gatan 22, Göteborg.

EN BÄTTRE, anspråkslös, barnkär flicka (ej under 20 år), van vid arbete, fullt pålitlig och ordentlig, önskas som husmors verkliga hjälp där jungfru finnes. Svar återlämnat af foto, betyg samt löneanspråk till »Köpmansfamilj», Norrköping p. r.

BAHNSKÖTERSÖK, som genomgått utbildningskurs i Sällskapet Barnavårds anstalt, ämbetsförhållande i Sthlms stads Arbetsförmedling, Regeringsg. 107. Riks och allm. telef. 4047.

ELEVER i Gobelinväfnad emottagas hos Ameli Fjæstad, Rosta, Arvika. INTROESSERAD, kvinnl. trädgårdselev finner plats i välordnad handelsträdgård. 6 st. växthus. Tillträde 10 okt. Ref. önskas. Elfrida Lenck, Trollhättan 2.

GUVERNANT, enkel och anspråkslös och med intresse och förmåga att undervisa till 3:e klass samt musik erhåller plats. Svar med betygsafskrifter, lönepret. och foto till »Guvernantsplats 1914», Halmstad.

BÄTTRE FLICKA, barnkär och ordningsfull, erhåller plats i event. 15 sept., att vara husmoders hjälp och sällskap samt hjälpa till med skötsel af 2 barn (1 1/2 och 3 år), i ung, mindre familj i Norrland. Jungfru finnes. Svar med betyg, löneanspråk och foto till »Norrlandsfamilj», Iduns exp. f. v. b.

ALLVARLIGT SINNAD, bättre flicka, som har genomgått hushållsk. ell. kurs i matl. och vill deltaga i alla inom ett hem på landet förekommande göromål, t. o. m. mjölkning om så påfordras, får bra plats uti 2 pers. hush. (inspekteringsfamilj). Lön 18 kr. pr. mån. — Goda betyg o. rekom. fordras; den som icke har godt ordningssinne, är frisk o. snäll, torde icke göra sig besvär. Svar med foto o. betygsafschr. (hvilka åters. om adr uppgifves) samt ålder, släkt och bekantskapsförhållande m. m. till »B. H. S.», Platsanskaffningsbyrå Standard, Södertälje, f. v. b.

EN BARNKÄR, något skykunnig, gärna äldre flicka, får plats 15 sept. såsom barnsköterska i ämbetsmannafamilj i landsortstad. Svar med ref., lönepret. och foto till »G. E.», Vänersborg p. r.

UNG FLICKA, som är fullt kompetent att undervisa en 15 års flicka i de vanliga skolämnena och musik samt deltaga i de husliga göromålen, får plats den 15 sept. Svar till »Sjöby gård pr Grimslöv».

På herrgård i Sörmland finnes 1 nov. plats för tvänne friska och starka, bildade flickor — helst ej under 25 år — den ena såsom kokerska, den andra som hushållsfröken. Kokerskan bör vara skicklig i finare matlagning, bakning, syltning etc. och ha förmåga att på egen hand förestå hushållet (5 personer). Alla nutida bekvämligheter. Inga skurgolf. Hög lön om verklig kompetens förefinnes. Svar till »G. A.», under adr. S. Gumaelii Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

Ungkarlshus hällerska erh. plats i Malmö från 1:sta okt. 1914. Skall vara kunnig i enkel matlagning samt villig ensam utföra förkommande göromål. Modern 3-rumslägenhet med alla bekvämligheter. Ref. och foto önskvärda. Svar med lönepret. till »Rix 35 år», Svenska Telegrambyrå, Malmö.

För person, helst bildad, som är duglig och villig att utan jungfru sköta äldre tjänstemans hushåll, där husmor saknas, finnes plats att snarast tillträda i stad i södra Sverige. Svar med uppgift om lönepret. till »2 personer», Söderåkra p. r.

Hushållsfröken sökes till 1:sta okt. eller 1:sta nov. för Östergötlands sinnesslöanstalts Asyl och arbetshem vid Broby. Sökande bör vara kunnig i allt som hör till ett landthushålls skötande. Vidare meddelar Fröken Lotten Hallberg, Söderköping.

I GODT HEM, egendom i Småland i närheten af Kalmar, får musikalisk, undervisningsvan lärarinna plats att läsa 2:a o. 3:e klassen med två flickor. Vid. Nya Inack.-Byrån, Jakobsbergsg. 34, Sthlm.

I GODT HEM på landet i närheten af Sthlm, får bättre hushållsfröken, kunnig i matlagning o. s. v., plats. Vid. Nya Inack.-Byrån, Jakobsbergsg. 34, Sthlm.

Hushållsfröken sökes till den 15 sept. för Finspongs Slottsklubb. Sökande måste förut ha haft innehåft liknande befattning samt vara kompetent att själfständigt göra alla inköp samt föra alla räkenskaper. Förutom fast lön erhålles fri kost och bostad, bestående af två rum med bad, samt fri tvätt, elektr. belysn. etc. Ansökan med betygsafschr., foto och ref. samt med uppgift om löneanspr. o. föreg. verksamhet ställas till STYRELSEN för FINSPONGS SLOTTSKLUBB, Finspong.

Guvernant.

För två gossar, som skola läsas upp i klasserna I och II i gossläroverk, önskas i bruksförvärtarefamilj i n. Uppland en guvernant, hvilken vill vara behjälplig med handarbeten. Svar till »A. A. O.» (med foto) under adr. S. Gumaelii Annonsbyrå, Sthlm, f. v. b.

Sköterskeplatsen vid Hejken-sköldska sjukhuset

i Arboga är ledig att tillträda d. 1 okt. Lön 600 kr. Sköterskan skall äfven förestå mathållningen. Ett biträde finnes. Ansökan med betygsafschrifter insändas till d:r Silfversparre, Arboga, före d. 8 sept.

En välrekommenderad flicka

kan genast erhålla god plats i bättre hem som husmoders biträde vid vården af ett spädt barn, om svar jämte betygsafskrifter och helst foto insändes till »Pålitlig», Trelleborg p. r.

Enkel bildad flicka,

omkring 20 år gammal, barnkär, helst något kunnig i matlagning, bakning och sömnad, villig att med jungfru hjälp deltaga i alla inom husförekommande göromål samt dessutom vara som sällskap och hjälp åt rum, erhåller genast plats i enkelt köpmanshem i Norrland. Någon lön kan påräknas. Svar till »Köpmansfamilj», Hernösands-Postens expedition, Hernösand.

PLATSSÖKANDE

LÄRARINNA, undervisningsvan, något musikalisk, önskar plats att läsa upp barn till och med 3:e klass. Sv. t. »Små pretentioner», Iduns exp., Stockholm, f. v. b.

UNG FLICKA, som i pianospelning genomgått Kungl. Musikkonservertoriet i Stockholm, önskar till hösten plats i familj som hjälp och sällskap, helst i större stad. Svar till »20 år», Mellesrud p. r.

MOT FRITT VIVRE önskas plats som sällskap och lektris. Är äfven van att vårda, fostra, läsa läxor och spela med barn. Sv. t. »X. 14», Iduns exp.

UNG FLICKA, van vid arbete, önskar plats som husmors hjälp mot fritt vivre eller någon lön. Helst i religiöst hem. Gärna där barn finnes. Svar till »Fack 7», Järnboås.

I GODT HEM önskar 21-årig, bättre flicka plats som husmoders hjälp. Kunnig i enkl. matlagning, sömnad o. handarbete. Svar till »Hösten 1914», Iduns exp.

KV. SJUKGYMNAST önskar plats i familj. Något kunnig i tyska språket. Svar till »27 år», Iduns exp., Sthlm.

LÄRARINNA, undervisningsvan i skolämnena, språk, musik, söker plats. Goda betyg. Vid. Nya Inack.-Byrån, Jakobsbergsg. 34, Sthlm.

I GODT HEM söker lärarinna, musikalisk och undervisningsvan, plats, Goda betyg. Svar »Energi-Framsteg», Sv. Telegrambyrå, Sthlm.

BÄTTRE FLICKA, hushållsfröken, kunnig i matlagning, bakning o. s. v., söker plats i godt hem, där jungfru finnes, som husmors verkliga hjälp. Goda rek. Svar »Arbetsam-Ansvare», Sv. Telegrambyrå, Sthlm, f. v. b.

ENKEL, gladlynt, omkring 30-årig, bättre flicka önskar komma i vänligt hem att mot fritt vivre deltaga i hushållsgöromål, samt få vidare lära matlagning. Är något sykumig. Svar inom 8 dagar till »Bohusländska», Uddevalla p. r.

I UNG FAMILJ med ett eller två små barn önskar 17-årig officersdotter få komma som sällskap och hjälp. Svar till »Familjemedlem», Strängnäs Tidning, Strängnäs.

UNG FLICKA önskar komma i finare familj för att mot fritt vivre få deltaga i hvarje handa göromål inom hemmet. Svar till »Familjemedl.», Nya Werml. Tidn.-kont., Karlstad.

UNG FLICKA, som med höga betyg genomgått åttaklassigt läroverk, önskar plats som guvernant att undervisa ett eller två barn till läroverkets lägre klasser. Svar emotstas tillsammans till »Maria», Helsingborg p. r.

GUVERNANTSPLATS, helst i prästgård, önskas af ung flicka, som afågt realskoleexamen. Svar till »19 år», Lomellilla p. r.

JEUNE FILLE FRANÇAISE — 24 ans — de bonne famille, désire situation dans famille. »Mademoiselle», Iduns exp.

UNG FLICKA önskar till instundande höst få komma till större prästgård eller landthem för att grundligt lära allt som hör till ett ordentligt och välordnat hems skötande. Då särskild vikt fästes vid ett i alla afseenden godt och ordentligt handlande af denna undervisning reflekteras endast å de bästa anbud som kunna erhållas. Svar med alla erforderliga upplysningar, ref. och pris till »Edda 1914», Iduns exp. före den 7 sept.

TILL FOLJD AF KRIGET! Till angenäm familj på landet kommer gärna svensk gymnast, bosatt i Paris. Skicklig i massage! Mångårig praktik. Talar flera språk. Svar till »Gentleman», Allm. Tidn.-kont Gust. Ad. torg.

UNG LÄRARINNA, med praktik i små- och folkskola och bra betyg, önskar snarast plats i skola eller familj eller som skrifbiträde i stad eller på landet. Svar till »N. O.», Tattamåla p. r.

UNG, bild., musikalisk flicka önskar plats hos bildad äldre dam eller herre, helst i Stockholm el. omnejd, att biträda vid skrifgöromål, läsa högt samt deltaga i inom hemmet förekommande lättare sysslor. Svar märkt »Bro 24», Iduns exp. f. v. b.

SEMINARIEBILDAD, ung lärarinna, som behärskar tre främmande språk och ledt undervisningen i utländsk flickpension, önskar plats på egendom, helst att undervisa större flickor (i st. f. pensionsår i utlandet). Villig att undervisa mindre barn. Svar till »Språk», Allm. Tidn.kont., Gust. Ad. torg, Stockholm.

UNG FLICKA af god familj önskar plats som sällskap. Har vistats i Tyskland ett år, är kunnig undervisa i musik, vänligt o. jämnt lynne. Svar emotstas tillsammans under adr. »Väluppostrada, Kiosken, Järntorget, Göteborg».

UNG ELEMENTARBILDAD FLICKA, som genomgått husmoderskursen vid Fackskolan för husl. ekonomi i Uppsala, önskar till hösten plats såsom hushållsfröken i finare familj. Något kunnig i linnesömnad. Familjemedlem. Svar till »God karaktär», Hålsingborg p. r.

ELEMENTARBILDAD FLICKA, som genomgått Ostmans husmodersskola och vistats i England, önskar, mot fritt vivre, plats på större landt-egendom eller bruk såsom sällskap och äfven vara behjälplig med inom hushållet förekommande lättare sysslor. Svar ubedes tacksamt till »23 år 1914», Iduns exp., Sthlm.

FÖRLOFVAD FLICKA önskar mot fritt vivre komma i familj för att under skicklig husmoders ledning lära och deltaga i hushållsgöromål. Tacksamt för svar till »Familjemedlem», Ludvika p. r.

UNG, BÄTTRE flicka önskar plats i nov. i familj eller att sköta hushåll åt ungherre. Bet. från föregående platser finnes. Svar till »21 år», Marielund p. r.

EN UNG, bättre flicka, musikalisk önskar plats som barnfröken. Svar till »Majken», Laxå.

BÄTTRE FLICKA från enkelt, ordentligt hem önskar plats som hjälp och sällskap i hem där jungfru finnes. Någon lön önskas. Svar till »S», Höör p. r. (Skåne.)

UNG TYSKA af god familj, utbildad lärarinna, som under sommaren vistats i svensk familj för att undervisa i och tala tyska med barn, söker liknande anställning för vintern. Hon är äfven villig deltaga i förekommande göromål och sömnad samt leda pianoöfverspelning. Rek. lämnas af Fru Axel Dickson, Vikaryd, Alingsås.

18-ÅRIG FLICKA som genomgått 8-klassigt läroverk och vistats 1/2 år i Tyskland önskar mot fritt vivre plats som sällskap i god familj samt läxläsning med minderåriga barn, äfven musik om så önskas. Svar till »A. B.», Oskarshamn p. r.

SOM HUSFÖRESTÄNDARINNA eller värinna önskar 30 års dam plats. Är kompetent till att med sparsamhet och omtanke sköta ett hem. Skicklig i handarbeten, väfning, knyppning o. linnesömnad. Svar till »Arbetsgård», Västerås p. r.

HUSHÅLLSVAN, bättre flicka önskar plats i liten familj, eller att på egen hand sköta hemmet för ensam dam eller herre. Svar till »Gladlynt», Avesta p. r.

UNG FLICKA önskar instundande höst plats i prästgård eller herrgård, att deltaga i allt som hör till ett hems skötande under duglig husmoders ledning. På lön fästes ej afseende, men vill gärna anses som medlem af familjen. Svar till »18 år», Iduns exp. f. v. b.

FLICKA, fullt kunnig i sömnad, enklare matlagning och andra göromål, önskar plats som husmoders hjälp (ej i Sthlm). Svar till »Oktober», Iduns exp., Sthlm.

22-årig landbrukaredotter, som genomgått elementarläroverk, husmodersskola och sykurs, önskar plats på större herregård för att mot fritt vivre och under husmoders ledning få praktisera alla i ett landthushåll förekommande göromål. Svar till »Familjemedlem», Iduns exp., Sthlm.

Husföreständarinneplats

sökes af en bildad, 30-årig dam i äktadt enklings- eller ungarlshem. Svar märkt »Ung fru», Mölle p. r.

PLATS SOM HUSFÖRESTÄNDARINNA önskar bildad dam af god familj som i år 6 förestått hemmet hos läkare i Sthlm därifrån de finaste referenser lämnas. Har rest mycket. Är praktisk, barnkär och gladlynt. Svar till »ordningssinne», Iduns Exp.

INACKORDERINGAR

INACKORDERING kan erhållas med deladt rum hos fru Maria Planting-Gyllenbåga, Artillerigat. 28 A. III. Allm. tel. 222 23.

FÖR 16-ÅRIG GOSSE önskas till inst. läsår inack. i godt prästhem, där undervisning tillf. med jämnåriga medd. i 5 kl. elementarkurs samt konfirmeringsunderv. nästk. sommar. Ordning, bestämdhet samt kärleksfull omvårdnad önskas. Svar till »16 år», Linnköping p. r.

UNG FLICKA önskar god och treflig inackordering i Stockho'm (ensamt rum) i närheten af Anna Sandströms seminarium. Svar med prisuppgift m. m. snarast till Ingeniör Ernst Hammarström, Örebro.

UTMÄRKT INACKORDERING af Pensionatet, Drottninggat 51, III. Moderat pris.

UTMÄRKT INACKORDERING af Margareta-pensionatet och Husmoderssk. Godt bord, härlig natur. Adr. Filipstad. Rikst. 246. Begär prospekt! Samariturs fritt.

HVILOHEM. För personer i behof af lugn o. hvilas finnes tillfälle till inack. i godt o. vänligt hem. Hälsoamt läge vid skog o. sjö, nära stad o. järnväg. Rikst. Moderat pris. Mövrat gård, Huit, Småland.

SOLSTRÅLE. I ensamstående, medelåld. dams hem på landet, mottages 1 å 2 små friska, rara barn (ej späda). Ref. lämnas. Svar märkt »600» under adress S. Gumaelii Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

I prästgård i Dalarne

erbjudas två damer god helårsinackordering. Lugnt hemlif och kärleksfull omvårdnad. Närmare meddelas under adr. »Hösten 1914», Prestgård, Svärdsjö.

För studerande ungdom

finnes tillf. till god inack. Centralt för flera af våra bästa läroverk. Bästa omvårdnad! Nutida bekväml., fina ref. Moderata pris. Rikst. 104 62 eller skrifv. till »Godt hem», Iduns exp., Stockholm.

Pensionat & Hvilohem

Doktorinnan Vilma Erikssons Hvilohem, beläget 15 min. skogsväg från Arvika. Inackorderingspris 3 kr. pr dag, 70 å 80 kr. för mån. Adr. Högåsen, Arvika.

HEMGÅRD kommer i höst att upprättas i vacker Sörmlandsbygd. Lämpligt för personer som önska ett stilla hem. Goda järnvägsförbindelser. Skicklig läkare på platsen. Förfrågningar till »Hemgårds», Iduns exp. f. v. b.

PENSIONAT i Göteborg, Linnégatan 59, 5:e våningen. Hiss. Högst och friskt läge, nära Slottsskogen; där för både storstadens och landets behag. Flera rum efter 1 okt. Billigast för familjer och enskilda. Helinackordering för 3 kr. pr dag. Hör efter plats långt i förväg. Fröken Josefina Jonsson. Obs. Pensionatet ligger skyddadt för beskjutning.

Diverse

MASSAGE meddelar medicinskt bildad person; lektioner i tyska o. franska samt läxläsning i vanliga skolämnen. Allt mot moderata priser. Svar till »I Sthlm», Iduns exp.

HÄNDIG och BEKVÄM är

AHLGRENS Skinn- & Läderbalsam

NOBLESS

W. Z.

Gymnastikdirektörsexamen
 afläggas efter 2-årig kurs af kvinnliga elever vid
Sydsvenska Gymnastik-Institutet.
 Ny kurs börjar 14 sept.
 Prospekt gen. **kapten J. Thulin, LUND.**

Göteborgs Gymnastiska Institut,
 längsta och fullständigaste specialkurs i
Sjukgymnastik och Massage,
 — Begär utflögtligt prospekt. —

Doktor A. Kjellbergs
 kurs i massage och sjukgymnastik.
 Begär prospekt! Stockholm.
 Mästersamuelsgatan 70.

Kurs i Massage o. Sjukgymnastik,
 meddelas under sommaren.
Dr Köhlerberg o. Dir. Segerdahl,
 Tegnérgatan 23, Stockholm. Begär prospekt. Ettårig kurs börjar d. 5 okt.

Prof. Professor Unmans Institut
 börjar d. 1 okt. ny (ett-årig) kurs i massage och sjukgymnastik. Begär prospekt. Brunkebergsgatan 9, Stockholm.

Rysk Fräkenpomada,
 fullt oskadligt; storartad effekt; kr. 4,50 + porto (diskret försändning) endast 1
Franska Parfymmagasinet,
 Hoflev.,
 21 Drottninggatan 21, Stockholm.

ROYAL WINDSOR
 Det berömda härstärkande vattnet.
 Giver grått hår dess ursprungliga färg. Borttager mjäll. Hindrar håret att falla af. Märket grund. 1879. Beg. end. fl. med orden: **Royal Windsor Perfectionne.** En alljämnt stig. försäljn. samt 30 års succés gar. Royal Windsors verkan. Pris kr. 5.— + porto.
 Nederlag: **Franska Parfymmagasinet,** Hoflev., 21 Drottninggat. 21, Sthlm.

Vårda håret, friskt, och använd
Zivertz' Extrait Vegetal
 bästa hårkonserveringsmedel. Rekommenderadt af många läkare. Finnes till salu hos frisörer och i parfymaffärer samt hos Kongl. Hofl. **Zivertz' Eftr.,** Drottninggatan 42, Arkaden, Göteborg. Återförsäljare rabatt.

OATINE,
 denna kraftiga, snöhvita naturprodukt, framställd af ren hafre, appfiskar huden och åstadkommer i förening med solens värme den så eftertraktade klara.
 friska engelska teinten. Akta **Oatine-Creme** i vit burk med grönt lock: pris 1.50; 4-dubbelt inneh. 3.—. **Oatine-Snow:** 1.50. Finnas öfverallt samt hos A. W. Nording, Biblioteksg. 11, Birgerjarlsgat. 16 o. Drottninggatan 63, Stockholm.

Turkiska badet,
 i Malmtoresbadet är öppet hvarje torsdag för damer. Yppersta medel för bibehållande af smärt figur och fin hy. Badet är angenämast, om man är flera i sällskap. Pris kr. 1:50.

Från Ystad till Haparanda användes
YVY-TVÅL.
 Säljes i hvarje väl sorterad Parfym- och Herrekiperingsaffär för 50 öre pr st.
 Österlin & Ulrikssons Kem.-Tekn. Fabrik, Ystad.

Bästa klappkameror 9x12 cm.
 Åro
Siölna I å kr. 26:— med Special-Apianal o. Stigostulure
Siölna II å kr. 48:— med Extra-Rapid-Apianal o. Variostulure
Siölna III å kr. 88:— med Dubbel-Anasigmal o. Ipostulure
 Rikt illustrerad katalog, gratis och franko
Stölnen & Simonsen, Malmö
 FOTO-HANDELSHUS

Köftsoppa

bereder man bäst af **MAGGI'S** Buljong-Tärningar

Elsa Philips Husmodersskola,
 Stockholm, Karlavägen 25 (f. d. 1 A),
 börjar ny termin för bildade unga flickor den 15 sept. 1914. Undervisning i finare och enklare matlagning, bakning, konservering och inläggningar af frukt, grönsaker o. kött, sjukmatlagu., uppköp, födoämneslära, hushålllets ekonomi m. m. **Olika kurser,** äfven särskilda konserveringskurser. Exam. lärarinnor. **Förbereder inträde till lärarinnekurser i huslig ekonomi.** Prospekt, ref. och närmare upplysn. på begäran.
ELSA PHILIP, Stockholm, Karlavägen 25, 3 tr. Tel. Ö. 1310.

S:ta Birgitta Skolan
 Regeringsg. 19-21. **EMMY KYLANDER.**
 Kurserna i klädsömnad, fransk llnnesöm/ konstbroderi, spetsösm o. knypping taga åter sin början 1 Sept. **Obs!** Samma lärarinnor som föregående år. Föreläsningar under höstern.: Comtesse G. och fröken Elisabeth Thorman.
 Prospekt på begäran. Anmälningar mottagas skriftligen **personligen** ställda till postbox 326. Allm. tel. 23307.

Elisabeth Östmans Husmoderskurs.
 Riks 20 85. Grundad år 1902. Allm. 93 02.
Husmoderskursen som omfattar 3 1/2 mån., börjar tisdagen den 1 sept. 1914.
Vegetariska kurserna börja samma dag.
Kursen för fruar börjar torsdagen den 8 oktober.
Aftonkursen börjar lördagen den 3 okt. Prospekt på begäran.
ELISABETH ÖSTMAN-SUNDSTRAND,
 Stockholm, Klarabergsgatan 40, 5 tr., hiss.

Sedan den verksamhet undertecknad jämte Fröken E. Kylander bedrivit under benämning **Birgitta-skolan** upphört har undertecknad låtit hos Öfverståthållareämbetet registrera firman
BIRGITTA-SKOLAN
 (Elisabeth M. Glantzberg)
 med adress **17 BERIDAREBANGATAN,** hörnet af Brunkebergstorg.
 Kurserna i klädsömnad, llnnesömnad och barnkläder börja 1sta Septem. Ny afdelning för konstväfnad. Anmälningar skriftligen under aug. månad adr. Birgitta-skolan, 17 Beridarebangatan **Elisabeth M. Glantzberg.**

Maltestorps Helpension för flickor
 börjar sitt tionde läsår den 7 september 1914.
Elementarskola. Trädgårdsskola. Hushållskurs. Fortsättningsskola omfattande, vid sidan om den teoretiska undervisningen valfria kurser i sömnad (ltnnesöm, klädsöm, broderier), vävning, knypping, porslinsmålning, läderplastik och papparbeten. För hushållskursen utgår anmälningstiden d. 1 juni. Undervisning meddelas i musik. **Franska eller engelska åro obligatoriska talspråk.** Infödd fransk, engelsk och tysk lärarinna. Elevantalet begränsat. Prospekt på begäran.
Elsa Dyrssen.
 Adr.: Maltestorp, Särö.

Lektioner i Llnnesömnad Elever mottagas dagligen.
KARIN OCH EVA EGNÉR
 (äfven herrskjortor, underkjolar, blusar och barnkläder.)
 STHLM. - Sibyllegatan 36.
 R. T. 35 30. A. T. 21004.

Fil. D:r Anna Ahlströms Läroverk
Nya Elementarskolan för flickor,
 29 Kommandörsgatan, Stockholm.
 Småskola (äfven gossar). Elementarskola med normalskolekompetens Gymnasium med dimissionsrätt. Anmälningar kunna ske skriftligen.
Anna Ahlström, fil. dr.

Fröbel-Institutet i Norrköping.
 Institutets ett-åriga kurser omfattande: A. Utbildning för Kindergarten; B. För uppfostrarinnekallet i hemmet, börja den 10 september. Prospekt erhålles genom undertecknade föreståndarinnor.
Ellen och Maria Moberg.

DEN AFFÄRSMAN
 som annonserar i IDUN, "de svenska hemmens egen tidning", gör därmed en stor vinst. En annons i IDUN har icke blott värde för dagen: den faller i ögonen på köpare en längre tid, ja, i tusentals fall i många år, då en stor del af IDUNS läsare förvarar och inbinder tidningen. Landets största och mest erfarna annonserer veta också detta och annonsera därför regelbundet och i stor utsträckning i IDUN.
 Förfrågningar besvaras och annons-offerter jämte råd och upplysningar betr. annonsers uppsättning m. m. lämnas be-redvilligt af
IDUNS ANNONSKONTOR,
 Stockholm.

Göteborgs Nya Husmodersskola,
 S. Allégatan 2 A. Rikst. 106 24.
Husmoderskurser på 1 o. 2 term. med början i jan. o. sept. Grundlig och praktisk undervisn. i enkl. o. fin. matlagu., baka, konserv., duka., serv. m. m.; rengöring (obs! största delen af rengöringsarbetet överlämnas efter de första veckorna åt tjänarinnor); llnnesöm utan träckl. (varje elev disp. en symaskin); hushållsbokf. o. -beräkn.; hälso- o. sjukvårdslära; barnavård, prakt. o. teoret. (valfr.) **Kortare kurser** i matlagu. o. llnnesömnad f. m. eller e. m.
 Prospekt o. upplysningar på begäran.
Eivira Friberg,
 f. d. lärarinna vid Fackskolan för Husl. Ekonomi, Upsala.
Hildegard Friberg,
 Utexaminerad lärarinna i huslig ekonomi.

Östermalms Sjuk- och Hvilo hem,
 12 Floragat. 12, 2 tr. (hiss) Stockholm.
 Rikst. 97 52. Allm. tel. 97 55.
 Referenser till följande herrar läkare: Alfred Berghel, Harald Ernberg, Arthur Fürstenberg, E. O. Hultgren, Arnold Josefson; Gottfrid Rystedt.
 Prospekt sändes på begäran.
 För allmänheten serveras 2 tr. upp 1:a kl. bad: Elektriska ljusbud, massagebad, talbarbad, halfbad m. fl. Föreståndarinnorna **HILMA FREDLUND.**
 Rikst. 90 12. Allm. tel. 12 50.

Karlskoga praktiska läroverk
 för män och kvinnor, skola för utbildande av praktiskt dugande ungdom, börjar 1 nov. Allmän skola, Realskola, Lantmannaskola, B.-typ och 10 fackskolor. Över 5,350 elever besökt läroverket. **Guldmedalj** för elevarbeten. **Goda platser** erhållas. **OBS!** Realskolan börjar 1 sept. Prospekt mot dubbelt porto. Adress: Karlskoga.
Joh. Lindholm.

TIDAHOLMS FANTASIMÖBLER
 Rikshalliga variationer. Begär prisk.
Tidaholms Bruk, Tidaholm.
 Kungl. Hofleverantör.
 Försäljningsmagasin: Mästersamuelsg. 38 STOCKHOLM.

Mälarbadet, Bad- och Tvättinrättning.
 Alla slag varma och kalla bad. Specialitet: Varmluftsbad - Massage af såväl manliga som kvinnliga massörer. Elektriska ljusbud (färgadt båg-ljus). Rabattböcker gälla hela dagen för alla bad.
Obs! Ny regim!
Väfskedar, Solf, Skyttlar, Spännare
 för hemslöjd.
 Roha A. Thulin & Co Väfskedsfabrik, NO RRKÖPING. Riks 670.

Ändtligen
 en fullgod **Svensk** tvättvål!
Happachs Såpfabriks A.-B.
 Malmö & Stockholm.
Idun utgifves denna vecka i A och B.
 Wilhelmssons Boktr. A.-B., Sthlm; 1914